tersine

"Acımasız ve sürükleyici, sanki Cormac McCarthy et karşıtı bir kara roman yazmış gibi."
Kirkus

Çeviren: Emrah İmre

Ana Paula Maia

Sığırlar ve İnsanlar

Ana Paula Maia (Nova Iguaçu, 1977), pek çoklarına göre çağdaş Brezilya edebiyatının en özgün seslerinden. *Assim na terra como embaixo da terra* romanıyla 2026 Uluslararası Booker Ödülü finalisti oldu; *Sığırlar ve İnsanlar* ile Republic of Consciousness, Cercador ve English PEN Çeviri ödüllerini kazandı. Yazarın gündelik şiddetin doğasını ustalıkla gözler önüne serdiği *Enterre seus mortos* ise öne çıkan diğer romanlarındandır. Bugüne dek yedi romana imza atan, eserleri pek çok dilde yayımlanan Maia; Brezilya'nın prestijli São Paulo Edebiyat Ödülü'ne üst üste iki kez layık görüldü. Aynı zamanda başarılı bir senarist olarak televizyon, sinema ve tiyatro projelerine de imza atan yazar, edebi ve sinematografik üretimini sürdürüyor.

X

Emrah İmre, 1980'de İstanbul'da doğdu. Auckland Üniversitesi'nde dilbilim ve karşılaştırmalı edebiyat öğrenimi gördü. Portekizce, İspanyolca, İngilizce, Fransızca ve Katalancadan çeviriler yaptı. Can Yayınları'nda on iki yılı aşkın bir süre editörlük yapan Emrah İmre, José Saramago, Gabriel García Márquez, Montserrat Roig, Jorge Luis Borges, Luisa Valenzuela, José Mauro de Vasconcelos, Paulo Coelho, Mario Vargas Llosa, Carlos Fuentes, Virginia Woolf, Luis Sepúlveda, Tina Vallès, Fernando Pessoa, Samanta Schweblin, Eva Baltasar, César Aira gibi yazarların eserlerini Türkçeye çevirdi.

SIĞIRLAR VE İNSANLAR
Ana Paula Maia

Özgün İsmi: *De Gados e Homens*
© 2013, Ana Paula Maia
© 2026, Tersine Kitap

Tersine Kitap - 7

Portekizce Aslından Çeviren: Emrah İmre
Editör: Alican Saygı Ortanca
Düzelti: Tuğçe Nida Gökırmak
Kapak ve İç Tasarım: Hamdi Akçay

1. Baskı, Haziran 2026, İstanbul
ISBN: 978-625-92642-6-4

Bu kitabın Türkçe yayın hakları yazarla yapılan anlaşmayla alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım amacıyla yapılacak alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmadan hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz. Bu kitabın herhangi bir bölümü, yapay zekâ teknolojileri ya da sistemlerinin geliştirilmesi amacıyla hiçbir şekilde kullanılamaz veya çoğaltılamaz.

Baskı ve Cilt
Çınar Matbaacılık ve Yay. San. Tic. Ltd. Şti.
İkitelli OSB Mah. Çevre Sosyal Tesisleri Sk.
No:3 İç Kapı No: 1B1 Başakşehir / İstanbul
Tel: 0 212 628 96 00
Sertifika No: 45103

Tersine Kitap Yayıncılık Basın Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi
Sertifika No: 80569
Caferağa Mah. Şifa Sk. No: 19
Kadıköy / İstanbul

tersinekitap.com
tersinekitap
info@tersinekitap.com

Bu eser, Brezilya Kültür Bakanlığı'na bağlı Brezilya Milli Kütüphanesi Vakfı ve Brezilya Dışişleri Bakanlığı'na bağlı Guimarães Rosa Enstitüsü'nün desteğiyle yayımlanmıştır. (Obra publicada com o apoio da Fundação Biblioteca Nacional, do Ministério da Cultura do Brasil, e do Instituto Guimarães Rosa, do Ministério das Relações Exteriores do Brasil.)

Ana Paula Maia

Sığırlar ve İnsanlar

Çeviren: **Emrah İmre**

tersine

Sevgili büyükannem Maria Maia'ya

"es ist ja bloß ein Tier... nur ein Tier."
(Sadece bir hayvan... yalnızca bir hayvan.)
Theodor Adorno

"Çünkü tene can veren kandır."
Levililer 17:11

1

Edgar Wilson çiftliğin patronu Milo'nun kapısının eşiğine yaslanmış bekliyor; telefon konuşmasına böğürerek son veren patronu böğürmeyi çok evvelden, küçücük bir çocukken, otlakta ineklerin memesinden paylanmak için buzağılarla didişirken öğrenmiş. Ofis, mezbahanın sakatat işleme bölümüne bitişik daracık bir odadan ibaret.

"Benimle görüşmek mi istemiştiniz?"

"Evet, Edgar."

"Buyurun," diyor Edgar Wilson, başından çıkardığı kepi hürmetle göğsüne bastırarak ofise adım atarken.

"Bir tahsilat için hamburger köftesi fabrikasına gitmen gerekiyor.

"Milo Efendi, ben gidersem sığırları kim bayıltacak?"

Milo parmaklarını düğüm düğüm kıvırcık saçlarına daldırarak başını kaşıyor.

"Personel eksiğim var, Edgar. Senin yaptığın işi becerebilen bir tek Luiz var ama o da şu anda kesim hattını denetliyor. Dur bir düşüneyim..."

Edgar Wilson ses çıkarmadan patronunun karar vermesini bekliyor. Aklında fikirler uçuşmuyor çünkü özellikle istenmedikçe çözüm üretmek âdeti değil.

"Bugün kesim yükümüz büyük değil," diye görüş belirtiyor Milo.

Keza söyleneni yerine getirmemek de Edgar Wilson'un âdeti değil. Milo çalışkan bir adam, günde on dört saat mezbahanın faaliyetleriyle iç içe. Edgar'ın gözünde adil bir patron.

"Zeca'nın hayvan bayıltmışlığı var, değil mi?" diye soruyor Milo.

"Var ya. Ama hayvanı tek seferde bayıltamıyor. Sığıra can çekiştiriyor, Milo Efendi. Zeca'nın eli pek yatkın değil."

Milo önündeki personel listesini ve her çalışanın yanında yazan görevi gözden geçiriyor. Biraz daha düşünüyor.

"Zeca şimdi işkembe temizlemede ama ondan başka seçeneğim yok," diye homurdanıyor kendi kendine.

"Efendim, Zeca danayı tek seferde bayıltamıyor."

"Bunu az önce de söyledin, Edgar. Ne yapayım yani? Kanama hattında hayvan zaten ölecek," diye karşılık veriyor Milo, aksi bir tavırla.

Edgar istifini hiç bozmuyor, gri gözlerini patronundan ayırmıyor. Telefon çalıyor. Milo ahizeyi kulağına götürüyor ve arayan kişiye biraz beklemesini söylüyor.

"Edgar, fatura burada. Adres de üstünde yazıyor. Tonho'dan kamyonetin anahtarını al, sonra da Zeca'yı bana gönder."

Edgar Wilson başıyla tamam diyor ve faturayı alıyor. Milo telefonda konuşmaya başlıyor. Edgar bir an duraksadıktan sonra ofisten çıkıyor ve kapıyı arkasından kapıyor. Leş kokulu izbe bir koridordan geçip sağa sapınca her gün saatlerce çalıştığı bayıltma hücresine ulaşıyor. Dana ve inekler her zamanki gibi uzun bir sıra halinde bekliyor. Bir görevli hücrenin kapısını açınca denetim ve yıkamadan geçmiş bir dana ağır adımlarla içeri giriyor ve ürkekçe etrafa bakıyor. Edgar

balyozu eline alıyor. Dana ona iyice yaklaşıyor. Edgar hayvanın gözlerine bakıyor ve alnını okşuyor. Dana toynaklarından birini yere vuruyor, kuyruğunu sallıyor ve pufluyor. Edgar pışpışlayınca hayvanın hareketleri yumuşuyor. Bu pışpışlamada sığırları gevşeten, Edgar Wilson'la yakın bir bağlantı kurup ona güvenmelerini sağlayan bir şey var. Edgar kirece buladığı başparmağıyla hayvanın gözlerinin arasına bir haç çiziyor ve iki adım geriliyor. Bayıltma görevlisi olarak benimsediği bir ritüel bu. Balyozu havaya kaldırıyor ve hayvanın alnının tam ortasına indiriyor, böylece hayvan beyin kanaması geçirerek bayılıyor. Yere devrilen dana kısa kasılmaların ardından hareketsizleşiyor. Adam hayvanın acı çekmeyeceğine inanıyor. Artık huzurlu bir uykuda gibi görünen baygın hayvan başka bir görevli tarafından bir sonraki aşamaya aktarılıyor; orada baş aşağı asılacak ve gırtlağı kesilecek.

Edgar elini kaldırıp görevliye sıradaki danayı hücreye almamasını işaret ediyor. İşkembe temizleme bölümüne gidiyor ve çağırıyor, Zeca bu emre derhal itaat ediyor. Birkaç dakika sonra delikanlının sırıtarak Milo'nun ofisinden çıktığını ve bayıltma hücresine yöneldiğini görünce Edgar'ın içi sızlıyor. Zeca on sekiz yaşında, dengesiz bir delikanlı. Hayvanların acı çekmesini izlemekten zevk alıyor. Öldürmekten zevk alıyor. Yeni verilen göreve başlamaya hazırlandığı sırada Edgar hücreye giriyor ve onu uyarıyor:

"Zeca, danayı bayıltacaksın, anladın mı? Hayvana acı çektirme."

Zeca balyozu eline alıyor, görevliye danayı içeri almasını işaret ediyor. Hayvanla karşı karşıya gelince balyozu kasten yanlış vuruyor; dana inleyip yere devriliyor ve debelenerek can çekişiyor. Zeca balyozu havaya kaldırıyor, art arda iki darbe indirerek hayvanın başını paramparça ediyor ve kan yüzüne sıçrıyor.

"Oldu mu, Edgar? İyice bayılttım, değil mi?" Zeca gözlerini kırpıştırıyor ve ağzında biriken tükürüğü dişlerinin arasında höpürdetiyor.

Edgar Wilson, Zeca'nın kışkırtmasına karşılık vermiyor. Arkasını dönüp tuvalete gidiyor ve orada üstünü değişiyor. Bir kot pantolon ve kareli bir gömlek giyiyor. Tonho'dan anahtarı alıp kamyonete biniyor. Aracın radyosunun bozuk olduğunu görünce canı sıkılıyor.

Kömür madenindeki işinden ayrıldığından beri sığır mezbahasından başka yerde iş bulamadı, oysa asıl istediği domuzlarla çalışmak. Domuzları oldum olası sevmiştir. Çalıştığı mezbahaya birkaç kilometre mesafedeki bir domuz çiftliğinde yakın zamanda iş bulacağını ümit ediyor.

Kusursuz balyoz hakimiyeti nadir bir yetenek ve hayvanlarla esrarlı bir ilişki kurabilmeyi gerektiriyor. Alna indirdiği darbe aşırı kuvvetli olursa hayvan ölür ve eti sertleşir. Hayvan korkarsa kandaki pH seviyesi yükselir ve etin tadını bozar. Bazı bayıltma görevlileri buna hiç aldırmaz. Edgar Wilson'un becerisi bayılttığı her hayvanın ruhuna dua etmesi ve gırtlağı kesilmeden önce bayıltabilmesi. Yaptığı işle gurur duymuyor ama bu işi illa biri yapacaksa bu kişi akıldan yoksun hayvanlara merhamet gösteren kendisi olmalı.

Karkas parçalama işlemi tamamlanan hayvanlar iki hamburger köftesi fabrikasına gönderiliyor, oradan da etler kamyonlarla buzhanelere dağıtılıyor. Edgar Wilson'un hayatında hiç hamburger yemişliği yok ama hamburger köftesinin kıyılmış ve düzleştirilerek disk şekli verilmiş bir et olduğunu biliyor. Hamburger köftesi pişiriliyor, ikiye ayrılmış bir yuvarlak ekmeğin arasına marul, domates ve sosla beraber konuyor. Bir hamburgerin fiyatı Edgar'ın on sığırı bayıltarak kazandığı paraya denk çünkü bayılttığı her hayvan başına cüzi bir ücret alıyor. Her gün yüz küsur sığır bayıltması ve

haftanın altı günü çalışması gerekiyor, sadece pazar günleri izin yapıyor. Mezbahada üretim giderek arttığından bir bayıltma görevlisi daha alınması gerekecek.

Edgar Wilson nehir boyunca uzanan otoyolda bir saate yakın direksiyon sallıyor. Bölgedeki tüm mezbahalar sığır kesiminden geriye kalan tonlarca kanı ve organ artığını bu nehre boşaltıyor. Denize dökülen nehir, hayvanların kanını da beraberinde taşıyor.

Otoyolun kıyısında Erasmo Wagner ön tekeri patlak bisikletine yaslanmış dikiliyor. Arada sırada başparmağını kaldırıp otostop çekse de hiçbir aracı durdurmayı başaramıyor. Otoyoldan geçen araçların çoğu ağır kamyonlar, birkaçıysa at arabası. Asfaltı bozuk yılankavi virajlarıyla otoyol çoğunlukla ıssız.

Edgar Wilson kamyoneti yolun kenarına çekiyor. Erasmo Wagner bisikletini aracın kasasına koyuyor, sonra yolcu tarafındaki kapıyı açıyor ve yüzü minnetle ışıldayarak Edgar'ın yanına oturuyor.

"Durduğun için sağ ol. Tekerim patladı."

"Ne tarafa gidiyorsun?"

"Yeni hamburger köftesi fabrikasının inşaatında çalışıyorum."

Edgar Wilson tokalaşmak için sağ elini uzatıyor. Diğer adam da elini uzatarak karşılık veriyor:

"Erasmo Wagner. Memnun oldum."

"Ben Milo Efendi'nin mezbahasında çalışıyorum," diyor Edgar Wilson.

"Orayı biliyorum. İşin ne?"

"Bayıltma görevlisiyim."

Erasmo Wagner aralık camını sonuna kadar indiriyor ve kolunu dışarı sarkıtıyor. Yol aldıkça ılık esintinin etkisiyle mayışarak hisleniyor.

"Buralarda çok insan öldü."

Otoyolun kıyısına art arda dikili küçük haçların sonu gelmiyor. Ölüm buralarda her yana sızmış, otoyola da bölgeyi ortadan yaran kirli nehre de bulaşmış.

Edgar Wilson bir sigara yakıyor, Erasmo Wagner'e de ikram ediyor. Bulutlar birleşerek gökyüzünü boydan boya kaplıyor ama bulutlara rağmen yağmur yağmayacak gibi görünüyor.

"Fabrikanın inşaatı ne zaman bitiyor?" diye soruyor Edgar Wilson.

"Daha gecikmezse iki-üç aya biter bence."

"Bu fabrika öbüründen epey daha büyük olacak. Sen öbürünün inşaatında da çalıştın mı?"

"Yok. O dönemde hapisteydim. Çıkalı bir yılı biraz geçti."

"Çok yattın mı?"

"Beklediğimden çok yattım. Ama borcumu ödedim, artık özgürce ölebilirim, bu otoyolda bile olabilir. Hapiste ölmekten bin kat iyidir."

"Ne mutlu özgürken ölene."

Otoyolun bazı kısımları yokuş; kamyonet çekişten düşüyor, vites değiştirirken kanırtmak gerekiyor. Yolun sol tarafındaki küçük bir otlakta birkaç baş sığır var. Otlağın ortasındaki dağ gibi heybetli termit yuvalarının arasında sığırlar miskince geviş getiriyor.

"Büyük ihtimalle bu bölgedeki sığır üretimi artacak," diye fikir yürütüyor Erasmo Wagner.

"Evet, bir hamburger köftesi fabrikası daha açılınca daha fazla et gerekecek. Mezbahada da işler artacaktır."

"Günde kaç baş bayıltıyorsun?"

"Gününe göre değişiyor. Bazen altmış, bazen doksan. Bir günde yüz yetmiş hayvan bayılttığım bile oldu. Günün sonunda kolum hissizleşmişti."

"Vay be... ölümün kokusu her yere yayılmış."

Edgar Wilson başını sallayarak onaylıyor.

"Mezbahada çalışmayı seviyor musun?"

"Seviyorum. Bazen kanla, ölümle uğraşmaktan daralıyorum... ama işim bu."

Erasmo Wagner sigarasından uzun bir nefes çekiyor ve dumanı pencereden dışarı üflüyor. Ilık ve keskin esinti dumanı dağıtıveriyor.

"Pis işleri de birilerinin yapması lazım. Başkalarının pis işleri... Kimse böyle işlere elini sürmek istemiyor. Tanrı senin benim gibilerini dünyaya bunun için getiriyor."

Edgar Wilson gözünü ileri dikmiş, alabildiğine uzaklara, otoyolu gökyüzünden ayıran hayali çizgiye bakıyor. Sıradan görünse de asla ulaşılamayacak bir çizgi bu.

"En fenası sığırı bayıltırken gözlerine bakmak."

"Gözleri nasıl oluyor ki?"

"Bilmem. İnsan sığırın gözünün derinlerini göremiyor ki." Edgar Wilson huzursuzca duraksıyor. "Hep gözlerine bakıyorum, bir şeyler görmeye çalışıyorum ama hiçbir şey göremiyorum."

Edgar başını iki yana sallayıp omuz silkiyor. İzmaritini camdan atıyor ve ciğerlerindeki dumanı üflüyor.

"Hapse niye girdin?" diye soruyor.

"Namussuz bir ihtiyarı öldürdüm. Hayatı boyunca namussuzluk etmişti."

Edgar Wilson bir an bunalıyor. Üstlerine sessizlik çöküyor. Kan ve ölüm konusunda dile getirdikleri itiraflar, hükümleri çoktan verilmişlere hitaben. Aynı otoyolun kıyısında, toprağın üstünde ve altında kendileri gibi insanlar var. Oradan sağ çıkamamış kişilerin sızlanmaları hâlâ havada, kayalarda yankılanıyor çünkü dua edip yakaran kimse kalmadığında kayalar feryat eder.

Yolun geri kalanında konuşmuyorlar. Şantiyenin yakınında durunca Erasmo Wagner kendisini aracına aldığı için Edgar Wilson'a ikinci kez teşekkür ediyor ve tekeri patlak bisikletini ittirerek inşaat yönünde yürümeye başlıyor.

Yola devam ederken Edgar Wilson sığırların gözlerindeki karanlığı düşünmeyi sürdürüyor, esrar perdesini kaldırmasını sağlayacak belli belirsiz bir emare hatırlamaya çalışıyor. Hayal gücünü sonuna kadar zorlasa da ne o anlaşılmaz gözlerin ürettiği karanlığa ne de kendi kötülüğünü gizleyen karanlığa ışık tutabiliyor.

Hamburger köftesi fabrikasının otoparkına ulaşınca Edgar Wilson güvenlik görevlisine kendini tanıtıyor. Güvenlik görevlisi telsiz aracılığıyla başka bir görevliyle haberleştikten sonra otoparkın kapısını açıyor ve Edgar'a iyi günler diliyor, Edgar da selama karşılık veriyor.

Pas içindeki eski bej kamyoneti, yepyeni iki kamyonun arasına park ediyor. Gömleğini pantolonuna sokuşturuyor, tarağını çıkarıp dalgalı kumral saçlarını tarıyor, getirdiği faturayı alıyor ve fabrikaya giriyor. Resepsiyondaki kadın onu zoraki bir gülümsemeyle karşılıyor, sonra da temiz, havadar ve aydınlık bir ofise götürüyor. Edgar bir deri koltuğa oturup beklemeye koyuluyor.

On dakika sonra takım elbiseli bir adam ofise giriyor ve masasına oturuyor. Edgar yerinden kalkıp epey meşgul ve bıkkın görünen adamın karşısına dikilip faturayı ona uzatıyor.

"Beni Milo Efendi yolladı."

Adam birkaç saniye boyunca onu tepeden tırnağa süzüyor. Ardından elindeki yaldız kaplamalı tükenmezkalemin tepesindeki düğmeye basıyor; çıkan illet tıkırtı âdeta içini ferahlatıyor.

"Milo Efendi mi?"

"Milo'nun Boğası mezbahasının sahibi," diyor Edgar.

"Ha, tamam, Milo Efendi... tedarikçimiz." Adam bir an duraksıyor. "Nasıl yardımcı olabilirim?"

"Bir fatura getirmiştim."

"Sen onun muhasebecisi misin?"

"Yok, efendim, ben bayıltma görevlisiyim."

Adamın adı Federico. Edgar Wilson bunu adamın ceketinin göğüs cebine iliştirilmiş yaka kartından okuyor.

"Nasıl?" diyor adam, kaşlarını çatarak.

"Bayıltma görevlisi."

Federico bu konuşmaya son vermek istiyor. Karşısındaki adamın işini gözünün önüne getiriyor ve bundan hiç hoşlanmıyor. Öğle yemeğinden artanlar halen masasının üzerinde: Hafif acı hardal soslu ve turşulu bir hamburger.

"Ver bakayım," diyor, Edgar'ın elindeki faturayı işaret ederek. Alıp kâğıdı inceliyor. Telefonu açıp başka bir departmanı arıyor, alçak sesle bir şeyler konuşuyor ve söyledikleri pek anlaşılmıyor. Telefonu kapıyor, kravatını düzeltiyor ve "Bir çek vereceğim, olur mu?" diyor.

Edgar başını sallayarak onaylıyor.

"Bizim hatamız. Bu küçük gecikmeden dolayı Milo Efendi'ye özürlerimizi ilet. Bize gönderdiği etleri çok beğendiğimizi de söyle. Koridorun ilerisinde, solda, tabelasında muhasebe yazan bir oda göreceksin. Bu faturayı oradaki kıza vermen yeterli, zaten seni bekliyor."

"Tamam, efendim."

Edgar Wilson koridorda beyaz steril tulumlu adamların yanından geçiyor. Hayatında gördüğü en temiz mekân burası. Çalıştığı mezbahadan ve diğer birçok çalışanla dip dibe barındığı lojmandan epey farklı. Sığırların ve çalışanların barınakları yan yana olduğundan kokuları bazen birbirine

karışır. İnsanları sığırlardan tek ayıran, bir yanda insan sesleri diğer yandaysa böğürtüler yükselmesidir.

Muhasebede kısa boylu ve gözlüklü bir kadın Edgar'a bir çek veriyor ve faturayı alıyor. Edgar çeki cebine koyup kamyonete gidiyor. Otoparktaki kamyonların birine hamburger köftesi kolileri yükleniyor. Edgar bir sigara yakıp kamyonete yaslanıyor ve çalışan işçileri izliyor. Üst üste dizili kolilerden birinin en tepesindeki koli düşüyor ve zemine çarparak patlıyor. Edgar kolinin yanına çömelip içindekileri inceliyor. Lezzetli görünüyor. İşçilerden biri ona bir kutu hamburger köftesi ikram edince Edgar teşekkür ederek kutuyu alıyor ve kamyonetine biniyor.

Mezbahaya döndüğünde gün sona ermek üzere. Güneş kabarık bulutların arasında batıyor, alacakaranlıkta göğün renkleri ortadan ikiye bölünmüş bir narı andırıyor. Bulutlar dağılınca günbatımının aydınlığı Edgar Wilson'un güneşli günlerde bile griliği inatla değişmeyen gözlerini kamaştırıyor.

Kamyoneti mezbahanın önündeki avluya park ediyor. Vardiya bittiğinden geriye sadece mekânın temizliğinden sorumlu işçiler kalmış. Edgar Wilson, Milo'nun ofisine giriyor ve çeki ona teslim ediyor. Bayıltma hücresinin yanından geçerken zeminin aşırı miktarda kanla ve dağılmış kafatası parçalarıyla kaplı olduğunu görüyor.

Ağustosböceklerinin ötmeye başladığı saat bu. Gece yaklaşıyor, gökkubbeyi sarmalıyor ve alacakaranlığı yutuyor. Gökte şimdiden birkaç yıldız belirmiş. Edgar Wilson lojmanın tuvaletine gidiyor. İçeride sadece Zeca kalana dek bekliyor. İş aleti olan balyozu delikanlının alnının tam ortasına indirince delikanlı yere yığılıyor ve şiddetli kasılmalar eşliğinde usulca inliyor. Edgar Wilson, Zeca'nın ölü bedenini yerden kaldırıp bir battaniyeye sarmalamadan önce

delikanlının alnına parmağıyla bir haç çiziyor. Tek damla kan bile akıtmadı. Tertemiz bir iş çıkardı. Zeca'nın bedenini sığır kanı ve organ artıklarıyla dolu nehrin dibine atıyor ve beden nehrin akıntılarına kapılarak denizin yolunu tutuyor.

Görevini yerine getiren Edgar lojmanın mutfağına gidiyor ve hamburger köftelerini pişiriyor. İş arkadaşlarıyla beraber bütün kutuyu afiyetle bitiriyorlar. Yuvarlak ve baharatlı etin bir zamanlar dana olduğuna inanmak zor. Böylesine leziz ve yumuşacık bir şeyin ardındaki ölçüsüz dehşeti sezmek imkânsız.

2

Adam nefesini tutuyor ve kafasını su dolu bir varile daldırıyor. Etrafındakiler başta şaka yaptığını sanıyorlar. Gülüyorlar. Süre bir dakikayı geçince birer birer suskunlaşıyorlar ve ölü sığır kalıntılarıyla beslenen iri sineklerin vızıltısından başka ses duyulmaz oluyor. Mezbahanın en eski çalışanı ihtiyar Emetério, her gün tüttürdüğü sarma tütünden kurumuş dudaklarıyla, elindeki kronometre iki dakikayı geçtiğinde akı sararmış titrek gözlerini kocaman açıyor. On dokuz saniye sonra Burunga havasızlıktan morarmış başını sudan çıkarıyor. Sarkık ve şişkin göbeğini sarsan bir kahkaha koyveriyor. Adamlar ıslıklar eşliğinde alkış tutuyor. Evvelki gün nefesini bir dakika otuz dört saniye tutmayı başarmıştı. Burunga bahis parasını, yani hasır şapkasında toplanan madeni paraları alıyor ve her daim belinden düşen pantolonunu yukarı çekiyor. Bahisten elde ettiği kazancı hesaplıyor, sonra da sırıtarak parayı cebine koyuyor.

"İt herif. Yine başardı," diye homurdanıyor Emetério, gırtlağı zedelenmiş gibi tınlayan hırıltılı sesiyle. "Arsıza bak!"

"Başaracağını söylemiştim," diyor Helmuth, kollarını kavuşturmuş, on küsur yıldır çalışmayan bir kamyonetin kasa kapağında oturduğu yerden.

"Yine de başaramayacağına bahse girdin," diye hırıldıyor Emetério.

"Ama gün gelecek kafayı çıkaramayacak, babalık," diyor Helmuth, tek gözünü kırpıp dilini şaklatarak.

Kanı akıtılıp derisi yüzülmüş, zincirlere asılı bir sığır raylı kancada sürüklenerek Helmuth'un önüne geliyor; parçalama işçisi olan Helmuth elektrikli testeresiyle hayvanın başını kesip karkası ikiye ayırıyor. Mezbahada bu işi yapan bir o var ve günde iki yüz küsur dana ve düve parçaladığı oluyor. Koruma amacıyla genellikle siyah bir baret ve eldiven takıyor. Teknik ve dikkat gerektiren bir iş onunki. Helmuth çalışırken dalıp gidiyor, ölü balıklarınkini andıran gözleri daha da bönleşiyor ama bu gözler, yine ölü balıklarınki gibi daima parlıyor. Sığırlarınki gibi ışıldayan kara gözler bunlar. Parçalama konusunda çok başarılı; ister bir araba motoru olsun, ister bir dana, ister bir jaguar ya da bir ev... zira her türlü duvarı balyoz darbeleriyle birkaç saatte yıkabilir.

Karısının kendisini aldattığını ve oğlunun aslında abisinden olduğunu öğrendiğinde ne kendini içkiye vurmuş, ne hesap sormuş, ne tehditler savurmuş ne de namusunu temizlemek için katil olmuştu.

Başka bir şehirde yaşayan ailesini ziyaret etmeye giden karısının yokluğunu fırsat bilmiş ve bir balyozla sabaha kadar evin duvarlarını yerle bir etmişti. Karısı Jaqueline'le beraber yaşadığı ev yenilenmişti ve mobilyaları gıcır gıcırdı. Tadilatı ve yeni mobilyaları bir ailenin evini temizleyerek biriktirdiği parayla Jacqueline karşılamıştı. Helmuth'un parası gündelik harcamalar içindi. Hayallerindeki ev karşısına çıktığında –gösterişli olmasa da tam gönlünden geçen büyüklükte bir evdi– Jacqueline işinden istifa etmiş ve kendini yuvasına adamıştı.

Helmuth evin tüm duvarlarını yıkmış, banyoda kırmadık fayans bırakmamış, mermer mutfak tezgâhını, televizyonu, radyoyu ve buzdolabını paramparça etmişti. Yatakları, somon rengi kanepeyi ve parça pinçik ettiği gardırobu avluya çıkarıp ateşe vermişti. Saç kurutma makinesini bile parçalamış, aleti ikiye ayırmış, içini tıkayan karısına ait saçları söküp çıkarmıştı. Sonra kendisine ait az sayıda eşyayı toparlamış ve şafak sökerken evden ayrılmıştı.

Başka bir şehre ulaşır ulaşmaz bir tamirhanede araba motoru sökümü yapmaya başlamış, çok geçmeden bir mezbahada kesimci olarak iş bulmuş, ardından da başka bir mezbahada parçalama işçisi arandığını duymuştu. Böylece Milo Efendi'nin mezbahasına gelmişti. Helmuth'un parçalama becerisini gören Milo Efendi çok etkilenmiş, onu hemen işe almış ve mezbahanın lojmanına yerleşmesine izin vermişti.

Burunga'nın nefesini bu kadar uzun süre tutmayı başardığına bir türlü inanamayan ihtiyar Emetério dönüp Edgar Wilson'a yakınıyor.

"Ben bahse katılmadım ki, babalık," diye karşılık veriyor Edgar.

Emetério homurdanıp boğazındaki balgamı temizliyor ve yere tükürüyor.

"Vay arsız! Artık işe dönsek iyi olacak. Öğle paydosu bitti. Atık işleme bölümünde bir ton atık beni bekliyor."

"Babalık, artık emekli olmalısın," diyor Helmuth.

Emetério omuz silkiyor ve ağır adımlarla arka kapıya yöneliyor. Edgar Wilson hariç herkes işinin başına dönüyor. İhtiyar Emetério atık işleme bölümüne gidiyor. Kesim, sakatat işleme, işkembe temizleme ve kemik sıyırma gibi bölümlerden gelen ve insan tüketimi için uygun olmayan atıklar burada toplanıyor. Atıklar işlenerek kemik unu ve yağ üretiliyor.

Emetério burada çalışmasına müsaade edildiği için Tanrı'ya minnettar. Yaşı geçkin olsa da bedeni hâlâ dinç. Ağzında sadece dört diş kalmış ama bu durum işini yapmasına engel değil. Otuz yaşındayken elinden ne kadar iş geliyorsa şimdi de öyle. Oysa mezbaha dışındaki insanların gözünde, gün boyu uğraştığı atıklar gibi değersiz.

Edgar Wilson bir sigara yakıyor ve molasını beş dakika daha uzatmaya karar veriyor. Artık yalnız ve etraf sessiz. Bulunduğu yerden açık ağıllarda, tel çitlerin ardında otlayan inekleri görebiliyor. Ağıllardan birinin çitine yaklaşıyor ve bazı tellerin gerektiği kadar gergin olmadığını görüyor.

Akşamüstleri, alacakaranlık gökte bir volkanın yarıkları gibi kızıla çalan çatlaklar açtığında, sığırlar otlaklardan ayrılır ve küçük gruplar halinde bazı ağaçların altında toplanırlar. Ama bugün hava bulutlu ve gökyüzünün en uzak noktaları kanı andıran renklere değil koyu griye bürünecek.

Edgar tutsak hayvanları gözlemlemeyi seviyor. Yalnız da olsalar, küçük gruplar halinde de olsalar hep aynı tempoda geviş getiriyor ve kuyruk sallıyorlar. Sığırların her türü otlarken kuzeye döner çünkü yeryüzünün manyetik alanını hissedebilirler. Neden böyle yaptıklarını pek bilen yoktur, ama her gün sığırlarla içli dışlı olan insanlar onların belli kuralları olduğunu ve otlarken aynı yöne baktıklarını bilir. Böyle bir uyuma insanlarda hiç rastlanmaz.

Bir inek Edgar'a yaklaşıyor. Attığı her adımda görkemli böğrü sallanıyor, bir taraftan da bir tutam ot çiğniyor. Edgar hayvanın başını okşuyor. İneğin alnında damla şeklinde kahverengi bir leke var. Yeniden karşılaştıklarında Edgar onu muhakkak hatırlayacak.

Sigarası bitince bayıltma hücresine gitmek için arkasını dönüyor. Hüzünlenerek iç geçiriyor. İşi bu, hayatta kalmasının başka yolu yok. Dönüp arkasına bakıyor. Sığırlar kâh

yalnız kâh gruplar halinde huzurla otluyor; Edgar çok geçmeden hepsiyle karşı karşıya gelecek; hayvanların en ölümcülü o.

Gece çöktüğünde karanlık günün tüm kalıntılarını yutuyor. Geriye sadece kan ve bok kokusu kalıyor. Sığırların bir kısmı dinleniyor, adamların çoğuysa evlerine döndüler. Lojmanda yaşayanlar oraya iki kilometre mesafedeki barda haftada en az bir kez toplanıyor. Orada bilardo ve iskambil oynuyor, içki içiyor, kendilerini, yani başkalarının tabiriyle sığırcıları bekleyen ucuz parfüm kokulu fahişelerle buluşuyorlar. Fahişeler ödemeyi et cinsinden almayı kabul etseler de etin her türlüsünü kabul etmiyorlar. Etler bar tezgâhında duran bir terazide tartılıyor. Kilo başına hizmet sunuluyor.

"Edgar, bizimle gelmiyor musun?" diye soruyor Helmuth.

"Daha sonra geleceğim."

"Geç kalma sakın. İhtiyar Emetério tutuşmuş. Bütün kızları becerecek."

İhtiyar Emetério kahkahayı basıyor ve pantolonundaki tozu silkelermiş gibi kendi bacağına bir şaplak indiriyor.

"Sana hiçbir şey bırakmayacağım, Edgar!" diyor ihtiyar, sararmış dudaklarını heyecanla büzerek.

Burunga düşüp duran pantolonunu yukarı çekiştirerek Edgar Wilson'a yaklaşıyor.

"Zeca'yı günlerdir görmedim. Nerede olduğunu biliyor musun, Edgar?"

Edgar Wilson hemen karşılık vermiyor. Her zamanki gibi soruyu zihninde evirip çeviriyor ve özenle bir yanıt hazırlıyor.

"Biliyorum."

Burunga başını kaşıyor, tedirgin bir hali var.

"Nerede peki?"

"Nehirde."

"Namussuz Zeca'nın bana borcu var. Yirmi kâğıt. Ödeyeceğini söylemişti, şimdi gezmeye mi gitmiş? Eve para yollamam lazım. Kızımın gözlüğe ihtiyacı var." Elini kaldırıp alnını sıvazlıyor, durumu nasıl çözebileceğine kafa patlatıyor. Sonra toparlanıyor ve hasır şapkasının önünü hafifçe kaldırarak Edgar ile vedalaşıyor. Felekten bir gece çalmak için diğer arkadaşlarının peşine takılıyor. Edgar Wilson paketinde sigara kalmadığını fark ediyor. Kollarını kavuşturup karanfil çiğneyerek tek başına oturuyor. Sadece tepesindeki bir direkte yanan lambanın ince ışığıyla aydınlanıyor..

Milo Efendi kucağında dosyalarla mezbahadan çıkıyor. En iyi çalışanlarından biri olarak gördüğü Edgar'ı selamlıyor.

"Edgar, diğerleriyle gitmiyor musun?"

"Bir arkadaşı bekliyorum."

"Bu arada, bugün Zeca'yı gördün mü?"

Edgar Wilson başını iki yana sallıyor.

"Onu günlerdir görmedim, ödeme almaya bile gelmedi."

Milo Efendi boynunda ve alnında biriken teri kirli bir mendille siliyor. Her daim endişeli bir hali var. Damarları hep şişkin, dişleri hep kenetli bir adam olduğu ve tiksindirici göründüğü için Edgar Wilson ona acıyor. Bazen Milo Efendi'nin nefesi tıkanıyor ve adımları ağırlaşıyor.

"Umarım bir belaya bulaşmamıştır," diyor Milo Efendi.

"Eksikliğini hissetmeyiz."

Milo sakalını sıvazlıyor ve saçını eliyle düzeltiyor. Edgar Wilson'u şüpheyle süzüyor. Edgar ise istifini hiç bozmuyor. Milo Efendi şimdilik daha fazla soru sormamaya karar veriyor ve kamyonetine yöneliyor. Yolun yarısında durup Edgar'a dönüyor:

"Yeni bayıltma görevlisi yarın gelecek. Ona her şeyi göstermeni istiyorum."

"Tamam, efendim."

"İsmi Santiago. Bir arkadaşımın oğlu. Hakkında çok iyi şeyler duydum."

"İş tecrübesi var mı, Milo Efendi?"

"Finlandiya'da rengeyiği kesiminde çalışmış. Anladığım kadarıyla önüne ne gelirse kesebilen biri."

Milo kamyonetine biniyor, motoru çalıştırıyor, farları yakıyor ve birkaç saniye içinde yola çıkarak Edgar Wilson'u möleyen inekler ve Noel filmlerindeki rengeyiklerine dair düşünceler eşliğinde geride bırakıyor.

Çok geçmeden bir kepçenin motor gürültüsü sessizliği bozuyor. Kepçeyi kullanan adamın yanı başında disko müzikleri çalan bir radyo var. Edgar'ın yanına park ediyor, başındaki kovboy şapkasını çıkarıyor, motoru çalışır halde bırakıp araçtan sıçrayarak iniyor ve sesleniyor:

"Edgar Wilson, namussuz seni! Eşşolueşşek! Öldüğünü sanıyordum!"

"Vladimir, vay şerefsiz! Görüşmeyeli uzun zaman oldu!"

Sarılıp selamlaşıyorlar.

"Kömür madenindeki patlamayı duydum," diyor Vladimir.

"Kıl payı kurtuldum. Hayatta bir daha kömür madenine inmem."

"Herifçioğlunun tekisin, Edgar Wilson. Bana anlattıklarına göre öyle bir patlamadan şeytan bile sağ çıkamazmış."

Edgar başını öne eğiyor. Efkârlanıyor.

"Haftada bir o patlama rüyama giriyor." Sesi alçalıp boğuklaşıyor, yüzü âdeta taş kesiliyor.

Vladimir dayanışma göstermek adına Edgar'ın omzunu sıvazlıyor ve birkaç saniye önceki neşeli havayı geri getirmeye çalışıyor.

Edgar kepçeye bakıyor.

"Amcam Piquitito'dan bana miras kaldı," diyor Vladimir. "Bir litre mazotla neredeyse yirmi kilometre gidiyor." Gömlek kolunun ucuyla kepçenin yan tarafını hafifçe silip temizliyor, aracıyla sanki üniversiteye yeni girmiş evladıymış gibi övünüyor. Gözleri parıldıyor. "Lokomotif gibi duman püskürtüyor ama elden ne gelir. Hayattaki tek değerli varlığım bu kepçe."

Edgar Wilson kepçenin etrafında bir tur atıp her yanını inceliyor, hava kararmaya başlamış olsa da aracın ince ayrıntılarını seçebiliyor.

"Evvelki hafta birileri yetmiş bine satın almayı teklif etti. Kaale bile almadım."

"Sahiden pek güzelmiş."

Vladimir aracın arka tarafını işaret ediyor; en kudretli parçası olan kazıcı kepçe orada.

"Takımı baştan aşağı değiştirdim. Kolu, silindiri, kepçesi, hepsi gıcır gıcır. Baktıkça ağzımın suyu akıyor."

Edgar Wilson hayran hayran bakmakla yetiniyor.

"Bankadan kredi almayı başardım, şimdi onu ödüyorum. Çifte vardiya yapıyorum. Ama çok şükür iş bol. Buralarda herkes kuyu ya da maden açmak, boy boy çukurlar kazmak istiyor."

Aracın yan tarafında Vladimir'in ismi ve telefon numarası yazıyor.

"Burada memnun musun, Edgar?"

"Şikâyetim yok. Sığırları bayıltıyorum, patronum da çalışmamdan memnun. Çok iş var."

"Sen bu konuda hep iyiydin. Küçükten beri elin böyle işlere yatkındı."

Bir an suskunlaşıyorlar. Düşüncelere dalıyorlar.

"Hâlâ sigara içiyor musun?" diye soruyor Vladimir.

"Hem de baca gibi."

Vladimir kahkahayı basıyor ve kareli gömleğinin cebinden bir sigara paketi çıkarıyor. Edgar Wilson ikramı kabul ediyor.

"Burada iş asla bitmiyor. Yarın başka bir bayıltmacı gelecekmiş."

Vladimir sigarasından bir nefes çekiyor ve dumanı bir süre ciğerlerinde tutuyor.

"Çok kârlı bir iş bu," derken duman boğazına kaçıyor. Nefesini toparladıktan sonra konuşmayı sürdürüyor: "İnek olan yerde kasap bulmak kolay."

"İneği yemeye hazır insan bulmak da kolay," diyor Edgar Wilson, sigarasından uzun bir nefes çektikten sonra. Dumanı üflüyor ve dumanla beraber hem ciğerleri hem de daralan yüreği serbest kalıyor. Düşüncelerini gölgeleyen bulutlar bile dağılıyor.

Vladimir izmaritini yere atıp üstüne basarak söndürüyor. Aracın ön tarafındaki yükleyici kepçe hafifçe aşağı indirilmiş; içinde birkaç çuval patates, portakal, bira kasaları, bir strafor kutu ve ambalaj kalıntıları var. Vladimir yükleyici kepçenin içine eğilip strafor kutudan iki soğuk bira çıkarıyor. Birini Edgar Wilson'a atıyor. Araca biniyorlar ve alacakaranlıkta disko müzikleri eşliğinde eskileri yad ederek barın yolunu tutuyorlar.

3

Nehir ıssız. Ölü bir nehir bu ve balık tutanlara nadiren rastlanıyor. Kimi insanlar havanın sakin olduğu günlerde derme çatma kayıklarla nehrin karşı kıyısına geçiyor, kimileriyse gözünü karartıyor ve kıyıya vurmuş çırpınan hastalıklı balıkları topluyor. Balıkların pulları ölüyken bile parıldıyor ve gözleri gün ışığını yansıtıyor. Sığırların gözleri ise geceye benzer. İçlerinde yalnızca karanlık vardır ve bu karanlığın ötesini görmek imkânsızdır. Sırlarına asla erişilemez.

Nehrin adı Sinekler Nehri. Sığırlar Vadisi diye anılan bölgede mezbahalar çoğaldığından beri nehrin temiz suları kana bulanmış halde. Nehrin dibi gerek organik gerekse organik olmayan türlü türlü atıkla kaplı. Aralarında insan da var, hayvan da.

Ağaçların dallarını sarsan ve çimenleri dümdüz yatıran rüzgâr, dağların kof sessizliğinin sarmaladığı nehrin yüzeyinde kırışıklıklar meydana getiriyor ve bu durum vadiye uçsuz bucaksız bir boyut katıyor.

Güneşi ince bir bulut katmanı örtüyor. Boğucu sıcak arada sırada rüzgâr tarafından kesiliyor. Edgar Wilson çevresine ve yukarılara, etrafını sur gibi kuşatan yamaçlara

bakıyor. Rüzgâr bu surlardaki yarıklardan geçip yılan gibi kıvrılarak vadi yönünde esiyor. Edgar derin bir nefes alıyor. Nefes alırken içine sadece havayı değil, dört bir yanda gezinen, her yere ait olma ayrıcalığına sahip rüzgârı çekiyor. Rüzgârın eseceği yönü tahmin etmek, peşinden gitmek ve ona yetişmek imkânsız.

Edgar kolundaki saate bakıyor. Henüz çok erken. Oturduğu kütükten kalkıp kamyonete dönüyor. Soluklanmak ve yanı başında esen rüzgârı hissetmek için orada birkaç dakikalığına mola vermişti. Sabahın erken saatlerinde, daha vardiyası başlamadan önce, hamburger köftesi fabrikasına tekrar bir fatura götürmesi söylenmişti.

Bulanık suları sabah güneşini yansıtan nehrin kıyısı boyunca ilerleyen Edgar Wilson, kamyoneti hiç acele etmeden sürüyor. Mezbahanın avlusuna açılan dış kapıdan geçerken mekânın isminin yazılı olduğu ahşap tabelanın bir yanının düştüğünü görüyor. Daha sonra dönüp tabelayı düzeltebileceğini düşünüyor. Tabelada "Milo'nun Boğası Mezbahası" yazılı ve üstünde kahverengi bir boğa resmi var. Oysa orada her türlü hayvan kesiliyor: dana, düve, koyun, domuz, tavşan, manda, boğa... Parası verildiği sürece hepsine kapılar açık.

Edgar Wilson patronunun ofisinin aralık kapısını bir kez tıklatınca patronu onaylarcasına homurdanarak içeri girebileceğini belirtiyor. Edgar bir şey söylemeden adama bir evrak teslim ediyor ama evrakın içeriğini bilmiyor.

"Edgar, birazdan bir parti teslimat gelecek. Çok uzaktan geliyor: Lübnan inekleri. Neredeyse bir aydır yoldalar ve geldiklerinde epey bitkin olacaklar."

Milo Efendi bir an susup Edgar'ın getirdiği evrakı inceliyor. Edgar'ın aklındaysa Lübnan ineklerinin neye benzediği ve farklı bir prosedür gerektirip gerektirmedikleri var.

"Neyse ki Santiago geldi ve bugün senin yanında çalışmaya başlayacak. Bitişiğindeki hücrede olacak. İş akışını optimize edeceğiz." Milo Efendi bunu derken ellerini göğe kaldırıyor. Optimize etmek takdiri ilahi bir şey olsa gerek, diye düşünüyor Edgar Wilson.

"Sana güvenebilir miyim, Edgar?"

"Her zaman, efendim."

Milo masaya sevinçle bir şaplak indiriyor; rengeyiği deneyimi olan bayıltma görevlisinin ve Lübnan ineklerinin onu heyecanlandırdığı belli.

"Bir şey daha var... Zeca konusunda. Sanırım onun nerede olduğunu biliyorsun."

Edgar Wilson lafı dolandırmıyor, bildiğini reddetmiyor. Asla yalan söylemez, söylemeyi de beceremez. Kilise ayinlerinde yalanın şeytan işi olduğunu duymuştur hep.

"Biliyorum, efendim."

Milo Efendi cevabın devamını bekliyor ama Edgar'dan çıt çıkmıyor. Milo üsteliyor:

"Nerede o zaman?"

"Nehrin dibinde."

Milo kuşkucu bir suskunluğa bürünüyor. Başını hafifçe öne eğip masanın üstünde kavuşturduğu ellerine bakıyor.

"Sinekler Nehri'nde mi?"

"Evet, efendim."

Milo Efendi başını kaldırıp yüzünü mendiliyle sildikten sonra, "Peki orada ne işi var, Edgar Wilson?" diyor, sorgulayan bakışlarla.

"Ben götürdüm. Haklayıp nehre attım."

"Neden böyle yaptın, Edgar?"

"Sığırlara eziyet ediyordu. Kimseye faydası yoktu."

"Bu bir suç, Edgar. Bir adamı öldürdün."

"Yok, Milo Efendi. Birden fazla adam öldürdüm. Sadece kimseye faydası olmayanları öldürdüm."

Milo Efendi susmaya karar veriyor. Edgar Wilson'un sadakatini ve uyguladığı yöntemleri biliyor, Zeca'nın kimseye faydası dokunmayan biri olduğunu da biliyor. Ortadan kaybolduğunu ihbar eden olmadı, nerede olduğunu soran birileri çıkarsa da Milo işe gelmeyi bıraktığını söyleyerek kestirip atabilir. Nerelerde olduğunu bilmediğini söyleyebilir. Nasıl mezbahadaki ölümler sorgulanmıyorsa, zekâsı sığırlarınkine denk Zeca'nın ölümü de görmezden gelinecek. Milo Efendi sığırcıları iyi bilir çünkü kendisi de onlardan biri. Kimse masum değil. Bütün sığırcılar kana susamış adamlar.

Külüstür kamyon uzaklarda tıngır mıngır, hızı saatte elli kilometreyi geçmeden ilerliyor. Yolun bazı kısımlarında çukurlar o kadar derin ki bu çukurlara girince kamyonun kasası bir o yana bir bu yana sarsılıyor. Güneşi örten bulutlar dağılmış. Gökyüzünün aydınlığı her mezbaha çalışanının peşine bir gölge takıyor, orada çalışanların çoğundan daha kara bir gölge bu. Kamyonun kasası yıpranmış halatlarla bağlanmış, lastikleri kabak; paslı tamponu araca hurda havası veriyor. Adamlar kamyonun kasasından birer birer iniyor. Yaşlı ve kilolu olanları yere basmadan önce kasanın kenarlarına tutunuyor. Yol boyunca bir şişe *cachaça*'nın çoktan dibi görüldü. Sert içkinin kokusu leş nefeslere ve arada sırada yerlere saçılan ve asla temizlenmeyen sakatat kalıntılarının ağır kokusuna karışıyor.

Adamların her biri mezbahanın ustabaşı Bronco Gil'in gözetimi altında görev yerlerine yöneliyor. Bronco Gil uzun boylu, güneş yanığı tenli, düz saçlı, aşırı kuvvetli bir adam. Askılı tulumunu ve deri çizmelerini kavurucu sıcağa rağmen asla çıkarmaz. Kendi tabiriyle bir avcıdır. Kurtulup kaçan sığırları çabucak yakalar. Bir jaguar ya da yabandomuzu sığırların güvenliğini tehdit ettiğinde, Bronco Gil ormanda sabah

akşam bekleyip hayvanları tuzağa düşürür. Çalışanlar arasında genel huzuru bozacak derecede anlaşmazlık çıktığında nasıl çözeceğini iyi bilir. Bronco Gil bir arabulucu, bir avcı, bir kasaptır, ayrıca Edgar Wilson'un hayatında gördüğü en korkunç insanlardan biridir.

Çifte kırma tüfek kullanmayı bilse de avlanmak için ok ve yayı tercih eder. Yerli bir anneyle beyaz bir çiftçi babanın oğlu o. On iki yaşına kadar yabancılara kapalı, dış dünyadan soyutlanmış bir kabilede, şefkat ve sevgiye pek aldırmayan bir kültürde büyümüştü. Bir yetişkinliğe adım atma ayininde kaza sonucu hayalarından birini yitirdi. Bunun sonucunda daha da suskun ve saldırgan birine dönüştü. Çiftlikte bir yardımcıya ihtiyaç duyan babası yıllar sonra onu yanına aldı. Konserve et ve domuzyağı karşılığında Bronco Gil kabileden çok uzaklara götürüldü. Yaşlı bir dul olan babası oğullarının üçünü birden yitirmişti; oğulları çiftlikteki sığırlara pusu kuran iki jaguarı haftalarca kovaladıktan sonra ölmüştü. İhtiyar bir gecede yapayalnız ve mirasçısız kalınca Bronco Gil'i yanına almaya karar verdi; onu daha da gecikmeden medeniyetle tanıştırmaya girişti. İhtiyarın planı böyleydi. Ama medeniyet Bronco Gil'i gaddarlaştırdı, bildiği azıcık şefkat ve sevgiyi her gün ayağının altında çiğnediği toz topraktan farksız görmeye başladı. Medeniyete adım atınca çizme ve askı kullanmaya, saçlarını *mutamba* ve *juá* ağaçlarının reçinesinden üretilen briyantinle taramaya başlamış, keyif için avlanmayı ve asla kimseye sırtını dönmemeyi öğrenmişti. Baba ve oğul on sene boyunca beraber yaşadıktan sonra baba bir gün mısır tarlalarında at sürerken kalp krizi geçirerek öldü.

Bronco Gil yalnız kalınca çiftliği, atları ve iki kamyoneti kumar masalarında başkalarına kaptırdı. Malvarlığının geri kalanını ise fahişelere ve içkiye harcadı. Bir gece iki kadınla beraber yolun ortasında zil zurna sarhoş halde eve dönerken

üstlerinden bir araba geçti ve onları ölüme terk etti. Etrafta kimsecikler olmadığından yardım ancak sekiz saat sonra geldi. Kadınlar öldü; Bronco Gil ise ucu ucuna kurtuldu. Ama sol gözü iflah olmadı. Sağ gözünün tanıklığı eşliğinde sol gözünü bir akbaba yemişti. Boş kalan gözünün yerine camdan bir göz takıldı; gerçek gözü gibi kahverengi olan bu cam göz arada sırada yuvasından hâlâ daha çıkar.

Bronco Gil bir sigara sarıp kulağının arkasına yerleştiriyor. Onu muhtemelen öğle paydosunda tüttürecek. Bir defter çıkarıyor ve siyah bir tükenmezkalemle gelen adamların yoklamasını alıyor. Hepsinin adını ve lakabını biliyor. Zeca'nın adı hâlâ listede olsa da yoklamalarda birkaç gündür gelmediği işaretleniyor.

Lübnan ineklerinin teslimatı gecikmede. Bronco Gil'in yanından geçerken Edgar Wilson ona selam veriyor ve soyunma odasına gidip vardiya için üstünü değiştirmeye başlıyor. Kan lekeli kot pantolonunu ve yırtık pırtık bej tişörtünü giyiyor. Beyaz önlüğünü kuşanıp ayağına siyah kauçuk çizmelerini geçiriyor. Başına rengi atmış kan lekeli bir kasket takıyor.

Bayıltma hücresinde Santiago'nun alçak bir duvara yaslanmış, kendisini beklediğini görüyor. Santiago iri yapılı olmasa da güçlü biri. Kollarıyla boynunda dövmeler var, uzun saçları arkadan lastikle bağlı.

"Edgar Wilson sanırım sensin," diyor Santiago, tokalaşmak için elini uzatırken.

Edgar adamın elini sıkıyor. Santiago tedirgin ve huzursuz biri. Seri hareket ediyor ve sürekli burnunu karıştırıyor.

"Finlandiya'da rengeyiği kesiminde çalıştım."

"Sığır tecrüben var mı?"

"Evet, İrlanda'da bir çiftlikte sığır kesimi yaptım, sonra yolum Finlandiya'ya düşünce rengeyiklerine geçtim."

Santiago konuşurken hep gülümsüyor; gergin bir gülümseme bu. Edgar Wilson adamın tedirgin tavırlarının sığırlara iyi gelmeyeceğini düşünüyor.

"Orada rengeyiklerinin peşinden koşmamız gerekiyordu," diye anlatmayı sürdürüyor Santiago. "Geyikleri bir ağıla kapıyorlar. Feci hızlı olman, hayvanı boynundan veya bacağından falan yakalaman gerekiyor." Konuşurken habire elini kolunu hareket ettiriyor, sıçrıyor, bir o yana bir bu yana dönüyor. "Boynuzları böyle kocaman... Boynuzları önceden kesilip kısaltılıyor ama yine de dikkat etmezsen geyikler boynuzu takıyor. Gözünü hep dört açman gerekiyor. Geyikler çok hızlı hayvanlar." Genç adamın sesi tiz ve telaşlı. Edgar Wilson anlatılanlara merakla kulak veriyor. "Ben de çok hızlıyımdır. Geyiği bir tuttum mu çat diye keserim gırtlağını. Hızlı olmak şart. Yerdeki karın kana bulandığını görmeden gevşemem... Ancak o zaman rahat bir nefes alırım."

Edgar Wilson felç olmuş gibi hareketsiz duruyor. Gözü genç adama dikili. Bembeyaz karı hayal ediyor. Şimdiye kadar hiç kar görmüş biriyle tanışmamıştı. Beyaz buzun üstüne saçılan kanı düşünüyor. Hayatında ilk kez kar görmeyi arzuluyor.

"Burada tek yapman gereken balyozu sığırın alnına isabet ettirmek. O kadar. Çok hızlı olmalısın. Iskalayamazsın, yoksa hayvan çok acı çeker."

Santiago dövüş ringine çıkmadan önce ısınırmış gibi olduğu yerde sıçramaya başlıyor. Kollarını geriye ve iki yana uzatıyor. Bacaklarını açıp kalçasıyla daire çiziyor. Edgar Wilson ona yapması gerekenleri anlatırken Santiago üstünü değişmeye başlıyor: sırtı boydan boya fermuarlı beyaz bir tulum, kauçuk eldivenler, kauçuk bir bone ve kayak gözlüğü.

Edgar'ın talimatları bitince Santiago ona arkasını dönüp belinden ensesine kadar uzanan fermuarı kapamasını istiyor.

Edgar sert bir hareketle fermuarı kapıyor. Santiago kayak gözlüğünün bandını düzelterek başına iyice oturtuyor ve kararlı bir tavırla hazır olduğunu belirtiyor.

Edgar Wilson bu gözlüğün çok işe yarayacağını düşünüyor. Sıçrayan kanın gözüne kaçmaması için kendisine de böyle bir gözlük lazım.

"Bunu nereden alabilirim?" diye soruyor Edgar, gözlüğe işaret ederek.

"Finlandiya'dan getirdim. Kayak yaparken takıyordum. Kayak gözlüğü bu."

Edgar Wilson buralarda asla kayak gözlüğü bulamayacağını biliyor çünkü burada sadece toz, toprak ve çamur var. Santiago çalışırken böyle bir gözlük takmanın ne kadar önemli olduğuna dair bir şeyler geveliyor.

"İstersen sana da bir tane ayarlayabilirim."

"Nereden bulacaksın ki?"

"Finlandiya'da kızakları tamir eden bir arkadaşım var, Brezilya'ya benimle aynı gün döndü. Kardeşleriyle beraber bir tamirhane açtı. Buraya uzak ama onda bu gözlükten bir sürü vardı. Bazı eşyalarımı onda bırakmıştım, bir ara fırsat bulunca hepsini bana gönderecek."

"Bana bir gözlük satar mı?"

"Konuşunca sorarım, sana haber veririm."

Edgar Wilson başını minnetle eğiyor ve hücrenin köşesine gidip elinde iki balyozla dönüyor. Balyozlardan birinin tahta sapında beyaz bir çizgi var ve mavi tükenmezkalemle Edgar'ın ismi yazılı. Diğer balyozu Santiago'ya uzatıyor ve kendisini izlemesini söylüyor. Edgar hücrenin ortasındaki yerini alıyor ve ilk dananın içeri gönderilmesi için sesleniyor. Hayvan bayıltma hücresine açılan kısa ve dar bir koridordan geçiriliyor. İnat eden hayvanlar elektrikli sopalarla şok verilerek yürütülüyor. Hücrenin kapısı açılıyor ve daracık

alana sıkışan dana arkasını dönemiyor, geri gidemiyor. Edgar Wilson pışpışlıyor ve dananın alnını okşuyor. Hayvanın gerginliği biraz yatışıyor. Gözlerindeki korku azalıyor. Ama aynı yerde ölen sığırların kan kokusu ile Edgar Wilson'un yaydığı ölüm kokusunu alınca ve adamın gözlerindeki rahatlığı görünce hayvan öleceğini biliyor. Edgar Wilson sağ elinin başparmağını kireç kâsesine daldırıp dananın alnına bir haç çiziyor, balyozu havaya kaldırıyor ve hayvanın alnına, haçın tam ortasına indiriyor. Kafatasının kemiği tek darbede çatlıyor ve hayvan bayılarak yere yığılıyor. Koridorun yan duvarı hemen yukarı kalkıyor ve başka bir çalışan, danayı çekip kanama hattına götürüyor.

Prosedürü birkaç dakika boyunca izledikten sonra Santiago bitişik hücrede çalışmaya başlıyor. Böylece sırada bekleyen sığırların hücrelere geliş sıklığı artsa da bu sıranın sonu asla gelmiyor sanki. Edgar Wilson çalışırken hamburgerleri düşünüyor, bir yandan da etrafında uçuşan sinekleri kovuyor ve yüzüne sıçrayan kan damlalarını siliyor. Hamburger köftesi fabrikasındaki beyazlık var olmayan bir huzuru, ölümü gizleyen bir aydınlığı yansıtıyor. Oysa aslında hepsi birer katil, sadece türleri farklı; hepsi kesim hattında üstlerine düşen görevi yerine getiriyorlar.

4

Bronco Gil saatine bakıyor ve Lübnan ineklerinin teslimatındaki gecikmenin iki saate yaklaştığını görüyor. Art arda üç tırın çiftliğin dış kapısından girdiğini görünce sigarasını yere atıyor ve tırları karşılamak için hareketleniyor. Sıvası dökük bir duvara kırmızı boyayla yazılarak işaretlenmiş yükleme-boşaltma alanını tırlara gösteriyor. Yükleme-boşaltmadan sorumlu işçilerden Tonho'yu bir el işaretiyle yanına çağırıyor.

"Saatlerdir teslimatı bekliyoruz. İki saat geciktiniz," diyor Bronco Gil.

İlk tırın şoförü terli ve bariz biçimde yorgun halde araçtan iniyor. Yolların kötülüğünden ve tek seferde sadece bir arabanın geçmesine izin veren kırık bir köprüden yakınıyor. Bronco Gil'in emri üzerine şoförün muavini ilk tırın arka kapısını açıyor. İnekler içerde tıkış tıkış, aşırı bitkin görünüyorlar. Kendi dışkı ve sidiklerinin içinde debeleniyorlar. Bazıları bayılıp yere devrilmiş, bazılarıysa müthiş öfkeli. Tırın kasası bunca hayvan için çok küçük, uzaktan bakınca kasada ne olduğu bile seçilemiyor. Aracın içinde ne olduğu ancak koku ve mölemelerden anlaşılıyor.

Kasaya tahta bir rampa yanaştırılıyor, ölüme ve kanamaya mahkûm inekler gözlerinde dehşetle, kudurmuşçasına, böğürtü ve tepikler eşliğinde birer birer tırdan iniyorlar. Ardından onlar için hazırlanmış açık ve boş bir ağıla yönlendiriliyorlar. Yalaklara suları çoktan konmuş; aç ve son birkaç gündür sıkı bir diyette olmalarına rağmen hiçbir şey yemelerine izin verilmeyecek.

Bronco Gil ağıla gidiyor ve sağlıklı sığırları bitkinlerden ayırmaya başlıyor. Tırların hepsi boşalınca altı ineğin öldüğü tespit ediliyor. Dört inek ise aşırı bitkin göründükleri için gözetim altına alınıyor.

Ölü hayvanlar teker teker bir forklifte yükleniyor ve mezbahanın derme çatma yakma fırınına götürülüyor. Fırın çoktan ateşlenmiş. Hayvanların yanması uzun süreceğinden fırının saçacağı koku gün boyunca çevredeki sürüyle köpeği buraya çekecek.

Ölü sığırlara uygulanabilecek tek işlem bu, zira etleri hastalıklı olabilir. Yine de israf büyük değil. Gözetim altındaki hayvanlara ertesi güne kadar su, yem ve duş tedavisi uygulanacak; tedaviden olumlu sonuç alınamazsa onlar da fırına gönderilecek.

Milo Efendi dertli ve bıkkın bir ifadeyle, yüzündeki teri silerek geliyor. Uygulanan işlemleri ve teslim edilen sığırların kalitesini değerlendiriyor. Elini kaldırıp Bronco Gil'e yanına gelmesini işaret ediyor.

"Arayıp haber verdiler, bu teslimata İsrail inekleri karışmış olabilirmiş." Bir an susup tekrar sığırlara bakıyor. Böyle yaparsa durumu açıklığa kavuşturabilecekmiş gibi kaşlarını çatıp gözlerini kısıyor. Sonra alçak sesle, biraz da utanarak, şöyle diyor: "Ben Lübnan ve İsrail ineklerini ayırt edemiyorum. Sen edebiliyor musun?"

Bronco Gil sığırları dikkatle süzüyor. Ağılda telaşla gezinen birkaç ineğin yanına gidiyor, içlerinden birine dokunuyor,

yaklaşıp kokluyor, dişlerini, kuyruğunu inceliyor, anlaşılmaz gözlerine bakıyor. Sonra patronuna dönüyor ve sıkılgan bir tavırla şöyle diyor:

"Yok, efendim. Bu Lübnan inekleri bizimkilere çok benziyor."

Milo Efendi başını kaşıyor.

"Teslimattan sorumlu kişi Lübnan ineklerini İsrail ineklerinden ayırmamız gerektiğini söyledi çünkü etleri doğrudan Lübnanlıların olduğu bir mahalleye dağıtım yapan bir buzhaneye gidecekmiş. Lübnanlılar etin tadını ayırt edebiliyorlarmış."

"Nasıl ayırt edebiliyorlarmış ki?" diye soruyor Bronco Gil.

"Lübnan'ın otu ve suyunun farklı olmasıyla alakalıymış. Anladığım kadarıyla İsrail inekleri çiti aşıp yasadışı olarak Lübnan otlaklarına girmişler, bunun üzerine işçiler de yüklemeyi yaparken otlaktaki ineklerin hepsini toplayıp buraya göndermişler."

"İyi de İsrail inekleri Lübnan'da otladılarsa etlerinin tadı aynı olmalı."

"Ben de böyle düşündüm... Zaten orada otlamaya alışkınlardır."

"Etlerinin tadında bir fark olmaz."

Milo Efendi yine de emin olamıyor. Endişesi büyük; iki düşman ülke arasında savaşa sebep vereceğinden korkuyor. İşçilerden birine bayıltma hücresindeki Edgar Wilson'u çağırmasını söylüyor.

"Buyurun, Milo Efendi. Beni mi çağırdınız?" diyor Edgar, kanlı ellerini silerek yaklaşırken; yüzüne sıçramış kan damlacıklarınınsa farkında değil.

"Edgar, büyük bir sorunumuz var."

Edgar dinlemeye hazır olduğunu belirtircesine uysal uysal patronuna bakıyor.

"Lübnan'dan gelen ineklerde bir sorun var." Milo Efendi konuşmaya devam etmeden önce derin bir nefes alıyor. "Gönderilirken Lübnan ineklerinin arasına bazı İsrail inekleri karışmış. Bu inekler düşmanmış. Hangisi Lübnan, hangisi İsrail ineği, tespit etmemiz lazım." Milo Efendi, Edgar Wilson'un bir tepki vermesini bekliyor, Edgar ise bir şey söylemiyor, daha fazla bilgi verilmesini bekliyor. "Lübnanlılar ve İsrailliler birbirine düşman," diyor patronu. "Birbirlerinin ineklerini yemiyorlar. Bu inekler sadece Lübnanlılara dağıtım yapan bir buzhaneye gidecek. Sorunumuzu anladın mı?"

Edgar başını hafifçe eğerek anladığını belirtiyor.

"Bu inekleri ben mi bayıltacağım?"

"Müslüman birini yollayacaklar, o yapacak," diye karşılık veriyor Milo Efendi. "Gelenekleri öyle. Bayıltırken Tanrı'yı anmaları gerekiyormuş. Bu konuda uzman insanlar var."

Edgar Wilson karşılık vermiyor ama bu yöntemin sığırları bayıltırken kendi uyguladığı yönteme epey benzediğini düşünüyor.

"Sen sığırdan iyi anlarsın. Lübnan ve İsrail ineklerini ayırt edip edemeyeceğini öğrenmek istiyorum."

"Ben aralarında hiçbir fark göremedim," diye ekliyor Bronco Gil.

"Nasıl karışmışlar ki?" diye soruyor Edgar Wilson.

"İsrail inekleri Lübnan topraklarına girip orada otlamayı seviyorlarmış," diye açıklıyor Bronco Gil.

"O zaman çitleri yükseltmeleri lazım," diyor Edgar Wilson. "Böylece inekler sınırın öbür tarafına geçemez."

"Haklısın, Edgar. Asıl sorun çitin yüksekliği. Bu hayvancıklar yüksek bir çitin arkasında olsaydı ben de burada İsrail ineklerini Lübnanlıların sofrasına göndereceğim diye

korkudan altıma sıçmazdım!" diye dikleniyor Milo Efendi. Öyle öfkeli ki nefesi tıkanıyor. "Sonra gelip mezbahamı bombalamalarını istemiyorum... bu insanlarla didişmek istemiyorum. Hepsi katil. Sabah akşam katlediyorlar."

"İzin verirseniz inekleri ben de bir inceleyeyim."

"Lütfen, hemen şimdi incele."

Edgar Wilson mezbaha binasına gidip elinde bir teneke sarı boyayla dönüyor. Başını öne eğerek patronunun önünden geçiyor ve halen huzur bulamayan ineklerin toplandığı ağıla giriyor. İneklerin arasında geziniyor ve onları teker teker inceliyor. Santiago'nun bir saat boyunca sığırları tek başına bayıltması gerekecek.

Edgar Wilson başlangıçta inekler arasında hiçbir fark göremiyor, yerel inekleri yabancı ineklerden ayırt edip edemeyeceğine bile emin olamıyor ama illa dikkatini çekecek bir ayrıntı göreceğine inanıyor. Pışpışlayarak, yumuşak adımlarla aralarında geziniyor, yavaş yavaş sürünün bir parçasına dönüşüyor. Bir köşede toplanmış üç inek dikkatini çekiyor; bir iş çeviriyormuş gibi baş başa vermişler. Dördüncü bir inek yanlarına gidiyor ve diğer üçüyle benzer bir duruşa geçiyor. Edgar Wilson onlara yaklaşıyor ve ayrılsınlar diye el çırpıyor ama dörtlü onu hiç umursamıyor. Dörtlüye katılacaklar mı diye görmek için başka inekleri onlara yanaştırmaya çalışıyor. Sığırların ayrımcı davranmasını tuhaf buluyor. Büyük grubun parçası olan inekler sertçe mölüyor ve dörtlüye yanaşmayı reddediyor.

Ansızın Edgar Wilson henüz tamamen çökmemiş olsa da aysız ve yıldızsız bir gecenin habercisi olan alacakaranlığın büyüsüne kapılıyor. Susup kulak kabartıyor, oflayıp puflayan sığırları duymazdan geliyor. Taşrada yaşamak onu sığırlara benzer kıldı. Sığırcı olduğu için akılsız varlıkların korkularıyla onlara hükmedenlerin berbat hezeyanları arasında

kusursuz bir denge kurmayı başarıyor. İki parmağını boya tenekesine daldırıyor ve köşedeki dört ineğin alınlarını işaretliyor.

"Başardı, işe bak," diyor Bronco Gil patronuna. Patron gülümsemekle yetiniyor.

Edgar Wilson ağıldan çıkıyor ve ağır adımlarla iki adama yöneliyor. Yürürken bir sigara yakıyor. Fırından yükselen sığır eti kokusu köpekleri oraya çekmeye başlıyor.

"Sarı boyayla işaretledim, efendim."

"Tebrikler, Edgar Wilson," diyor Milo Efendi gururla ve rahat bir nefes alıyor.

Edgar mezbahanın kapısını iterek açıyor ama içeri girmeden önce binanın gerisinden yükselen dumana bakıyor. Duman bulutlara değmeden rüzgâr tarafından dağıtılıyor.

Edgar kapıdan geçip işinin başına dönüyor çünkü sıra uzun ve işin sonu yok.

5

Bronco Gil ağılların sadece birinde gerçekleşen sığır gruplaşmasını bozuyor ve işçilerden birine emir verip ayrılan hayvanları tavanında duşlar bulunan ahıra yıkanmaya gönderiyor. Böylece hayvanların dördü kesilmeden önce ılık suyla yıkanıyor.

Bronco Gil'in ayağının dibinde kurtçukların kısmen yediği, kurumuş plasentanın oluşturduğu mat zarla kaplı bir buzağı düşüğü var. Son üç gündür ikinci kez bir ineğin düşük yaptığına tanık oluyor. Buzağıyı bir kürekle yerden alıyor ve fırının önüne götürüyor.

"Yine mi?" diye soruyor sığırları yakmakla görevli işçi.

"Aklım almıyor," diyor Bronco Gil, keyifsizce. "Nadir bir durum bu."

"Hastalıktır herhalde."

"Mümkün ama bence hastalık değil. Anneleri gayet sağlıklı."

Bronco Gil suskunluğa gömülüyor fakat suskunluğu işçi tarafından bozuluyor.

"Buralarda epeydir buzağı doğmadı," diyor işçi.

Bronco Gil fırının önündeki el arabasına bıraktığı ölü buzağıya bakıyor. Otlaklarda buzağı görmeyeli ne kadar zaman geçtiğini düşünüyor.

"En az altı ay oldu," diye homurdanıyor Bronco Gil.

"Aşağı yukarı o kadar," diye karşılık veriyor işçi, buzağıyı başka bir işçinin yardımıyla alıp fırına atarken. Sonra nefesini toparlıyor ve konuşmayı sürdürüyor: "Son aylarda bir sürü düşüğü fırına verdim."

Bronco Gil fırının önünden ayrılınca Tonho ona uzaktan eliyle işaret ediyor ve Bronco Gil mezbahanın avlusuna küçük bir insan grubunun girdiğini görüyor. Mezbaha yakınında yaşayan fakirler bunlar; nakliye sırasında telef olan hayvanlarla besleniyorlar. Her teslimattan birkaç saat sonra mezbahanın önünde beliriyorlar. İçlerinden biri hep otoyolda nöbet tutuyor, yeni sığır tırlarının gelip gelmediğini gözetliyor.

Bronco Gil bu insanlara hiç katlanamıyor ama bir yandan da içten içe onlara acıyor. Avluda duran araçlara yaklaşmalarına fırsat tanımadan yanlarına gidiyor.

"Bugün sizlik bir şey yok."

"Abi, gelen tırları gördük," diyor gruptaki kadınlardan biri. Başına desenli bir eşarp bağlı, kara teni tabaklanmış deri gibi kupkuru, dudakları epey şiş.

"Ama bugün sizlik bir şey yok," diye direniyor Bronco Gil.

"Hiç ölü yok mu?" diye soruyor başı sarı bir eşarba sarılı, kambur bir yaşlı kadın.

"Ölüleri fırına attık. Hadi herkes dışarı. Patron sizi burada istemiyor."

"Kurban olayım, beyim. Çocukların karnı aç. Tarlalar hiç ürün vermedi," diye yakınıyor kadınlardan biri.

"Evet, abi, evde bir lokma yemek yok," diyor saçları sarıya çalan, çilli bir melez kız.

Bronco Gil etrafa göz gezdiriyor. Kulağının arkasındaki sarma sigarayı alıp yakıyor. Böyle meselelerle uğraşmak hep içini daraltıyor. Açlık, kadınlar, çocuklar... Pek az insanın aşina olduğu bir cehennem bu. Bronco Gil'in habire cebelleştiği cehennem güneşin altında, açlık ve tozla dolu.

İç geçiriyor. Uzaklara bakıyor.

"Çıkın, dışarıda bekleyin. Çalıların arasına saklanın çünkü patronum sizi burada istemiyor. İşimden olursam yemin ederim hepinizi öldürürüm. Öldürüp derinizi yüzerim, anladınız mı?"

Kadınlar kafa sallayarak anladıklarını belirtiyorlar.

"Bir işçiye söyleyeceğim, ölen hayvanlardan birinin etini size getirecek. Eti yiyince hastalanan olursa sakın buraya gelip şikâyet etmeyin. Başınıza gelecekleri iyi biliyorsunuz."

"Ellerin dert görmesin, beyim. Tuttuğun altın olsun," diyor Bronco Gil'in eline sarılmaya çalışan ihtiyar bir kadın.

"Şimdi ortadan kaybolun."

Böylece kadınlar çabucak mezbahanın sınırlarını terk ediyor, Bronco Gil de işinin başına dönüyor. Tonho'ya telef olan ineklerden birkaç parça et kesmesini ve dış kapının orada bekleyen kadınlara götürmesini söylüyor. Yaklaşık bir saat sonra Tonho yağlı inek eti parçalarıyla dolu bir çuvalı kadınların önüne boşaltıyor ve kadınlar fırın her yandığında mezbahayı kuşatan aç köpek sürüsüyle çekişmek zorunda kalıyor. Sonra Tonho'ya teşekkür ediyorlar ve kuduruk köpeklerin cirit attığı kurak otoyolda dönüşe geçiyorlar.

Burunga kafasını yine su dolu bir varile daldırmış, etrafı ihtiyar Emetério'nun kimselere bırakmadığı kronometrenin belirleyeceği sonucu heyecanla bekleyen adamlarla çevrili. Kafasını sudan çıkardığında yeni bir rekor kırıyor ve önce hasır şapkasında toplanan bozuklukları avuçluyor, sonra da

pantolonunu yukarı çekiyor. Burunga kızının gözlerini tedavi ettirebilmek için acilen para ayarlamak istiyor. Nefesinin bu işe yetmesini ümit ediyor.

Öğle paydosunun bitmesine az zaman var. Edgar Wilson yemekhaneden çıkınca paydosun son dakikalarının tadını çıkarmak için bir guava ağacının gölgelediği kütüğe oturuyor.

Santiago saçlarını bir lastikle toplayarak yanına geliyor. Cebinden bir çiklet çıkarıp ağzına atıyor. Edgar Wilson'un yanındaki ters çevrilmiş boya tenekesine oturuyor.

"Sahiden ağır bir iş," diyor ama otlaktaki inekleri izleyen Edgar Wilson tepki vermiyor. "Bu sıcağı özlemişim. Bazen aylarca güneş görmediğim oluyordu. Hava sürekli soğuktu, her yan buzla ve göz kamaştıran namussuz bir beyazlıkla kaplıydı."

"Kar nasıl bir şey?" diye soruyor Edgar Wilson.

"Buradaki hiçbir şeye benzemiyor. Aşırı güzel bir şey."

"Oralarda domuz var mı?"

"Hiç domuz görmedim. Ama sığın vardı. Parasını verdiklerinde sığın da kesiyordum. Hatta dönerken birkaç teneke sığın eti de getirdim, oradayken hep yerdim."

"Tadı nasıl?"

"İsli et gibi. Denemek istersen hâlâ birkaç tenekem var."

Edgar teşekkür anlamında başını sallıyor. Dikkatini yine otlayan ineklere yöneltiyor.

"Niye habire bu otlağı izliyorsun?" diye soruyor Santiago, huzursuzca ayağa kalkarken.

"İnekler... ineklerde bir değişiklik var."

Santiago otlağa bakıyor ama olağandışı hiçbir şey göremiyor.

"Senin de dikkatini çekti mi?" diyerek inekleri işaret ediyor Edgar Wilson. Santiago gözlerini kısıp çenesini

kaldırarak merakla inekleri inceliyor. "İneklerin bazıları kuzeye değil batıya dönük duruyor. Hayra alamet değil bu."

"Niye ki, Edgar? N'olacak ki... Hangi yöne bakarak otladıklarının ne önemi var?"

"İnekler hep kuzeye bakarak otlar ama birkaç gündür bazıları batıya dönük otluyor."

"Ne demek yani?"

"Çok yanlış bir şeyler var demek."

"Sence niye böyle yapıyorlar?"

"Bilmiyorum... Daha önce hiç böyle bir şey görmedim... Pusulaları şaşmış. Hayra alamet değil bu."

Kuzey rüzgârı dağların arasından uğuldayarak esiyor ve olgun narların mis kokusunu beraberinde getiriyor. Güneşin son ışıkları birkaç dakika önce söndü. Çöken gecenin griliği, alacakaranlığın aydınlığını bastırdı.

Karanlık çökünce Sığırlar Vadisi'nin sakinleri genellikle kapı ve pencerelerini kaparlar. Gündüz vakti gerçekleşmesi imkânsız olan şeylerin karanlıklarda ortaya çıkabileceğini düşünürler. Başka zamanlarda imkânsız görünen düşünceler o zaman akla yatkın hale gelir; fısıltılar yoğunlaşır ve her şeyden önemlisi de karanlık, şüpheli olan her şeyi sarmalayıp gizler. Karaltılar, karanlık boşluklar, uzayan gölgeler, bunların hepsini gece getirir; engin, uçsuz bucaksız gece...

Gündüz vakti ufkun ayrım çizgilerini, sınırlarını seçebilmek mümkündür. Aynısı nehir için de geçerlidir. Gece olduğundaysa nehri belirleyen çizgiler görülmez olur. Karanlıklar tatlı suları gökyüzüyle birleştirir. Güneş ışığı sayesinde görünür hale gelen o incecik sınır, yani ufuk çizgisi, geceleyin yoklara karışır. Geceleri bedenler de rahatladığından insan kendi içinde olup bitenleri daha iyi algılar. Düşünceler arasındaki sınır ve ayrımlar kalkar.

Mezbahanın lojmanında kalmayan herkes çoktan evine gitti. Geriye yalnızca sığırlarla aralarında bir duvar olanlar kaldı. Hava biraz önce tamamen kararmış ve bugün eğlence olmayacak. Adamların çoğu akşam yemeğinin ardından yatmaya gidecek. Milo Efendi hâlâ küçük ofisinde, hesap makinesinin düğmelerine parmağının ucuyla ezercesine basıyor.

Edgar Wilson ile Bronco Gil guava ağacının altındaki kütüğe oturmuş, bir şişe birayı paylaşıyorlar. Edgar her fırsatta oraya gidip otlağı izliyor; otlak şu an geceleri olması gerektiği gibi sessiz.

"Sığın eti mi? Bunca yıldır avlanırım, hiç öyle bir hayvana denk gelmedim," diyor Bronco Gil.

"Söylediğine göre elinde hâlâ birkaç teneke varmış. Oradayken sığın kesimi de yapıyormuş."

"Bu oğlan nereye gitse iş buluyor demek."

"Sığın, geyik gibi bir hayvan."

"Ha, anladım... ben çok geyik avladım. Hızlı hayvanlar."

Çiftlikte çınlayan hafif mölemeler sakin suların şıpırtısını andırıyor. Vadi ağaçlarla, bodur çalı ve otlarla, küçük derelerle, şelalelerle dolu bir yer; kırmızıya çalan tonlarınıysa gül ve narlara ama en çok da kana borçlu. Bu durum uzaktan belli olmuyor, kokusu da alınamıyor ama Sinekler Nehri'nin kıyısında biten güllerin rengi yıllar geçtikçe koyulaşıyor, zira nehrin kanlı sularıyla besleniyorlar.

Ertesi gün bir grup üniversite öğrencisi mezbahayı gezmeye gelecek; ardından da hamburger köftesi fabrikasına gidecekler çünkü etin sofralara ulaşana kadar izlediği yolu baştan sona görmek istiyorlar. Milo Efendi başta bu geziye izin vermese de öğrencilere eşlik eden hoca yalvarıp yakarınca kabul etti. Neyle karşılaşacaklarından haberleri bile yok, diye düşünüyor Edgar Wilson. Belki de bütün aşamaları

izlemek istemezler çünkü bir mezbahaya adım atıp masum kalan insan yoktur. Edgar bir ineği ilk bayılttığında hayvanın kanının çalkalandığını hissetmiş, kafatasının çatırdadığını duymuştu. Sığırın her daim anlaşılmaz gözlerindeki pus ve karanlık dağılıvermişti. Edgar ölen ineğin gözlerinde kendi yansımasını görmüştü. Bir canavarın yansıması... Her gün öldürürken kendisini görüyor çünkü hayvanın gözünü örten sisin ötesini görebiliyor.

Biranın sonuna geliyorlar. Bronco Gil mayışıyor ve başını öne eğerek uyukluyor. Edgar Wilson otlaktan bir puflama duyuyor. Yere vuran toynakların sesi çiftliğin uzak noktalarında yankılanıyor. Uzun ve haşin bir mölemenin ardından bir inek dörtnala koşarak çite tosluyor. Bronco Gil kafasını kaldırıp gözlerini kocaman açıyor. İnek çiti zorlayarak devirmeye çalışıyor. Dikenli teller hayvanın etini yırtıyor.

"Bu ne lan?" diye bağırıyor Bronco Gil, şapkasını çıkararak.

Edgar Wilson ayağa kalkıyor ama yerinden kımıldamıyor. Bronco Gil de ayağa kalkıp geriye doğru bir adım atıyor. Çit sarsılıyor ve yere çakılı kazıklar topraktan ayrılmaya başlıyor. Dikenli teller geriliyor ama kopmuyor.

"İneğe saldıran bir hayvan var," diyor Bronco Gil, elini göğüs kafesi hizasındaki kılıfta duran tabancasına götürerek.

"Başka hayvan yok," diyor Edgar Wilson.

Bronco Gil ineğe saldırdığını düşündüğü hayvanı ürkütmek için havaya bir el ateş ediyor. Hem tek gözü olduğu hem de otlak karanlık olduğu için gördüklerine pek güvenemiyor. Gözünü otlağa dikmiş, olan biteni dikkatle izleyen Edgar Wilson orada bir yırtıcı hayvan olmadığını söylüyor.

İnek daha da hırçınlaşıyor ve kazıklardan birini kafasıyla itmeye başlıyor; kazık devriliyor ve çit üstünden atlanabilecek kadar alçalıyor. İnek öfkeden gözü dönmüş halde çiftlikte

oradan oraya koşuyor, sonra bir an durup ön toynaklarından biriyle toprağı dövüyor. Bir koku almış gibi havayı kokluyor. Bronco Gil hâlâ yakınlarda bir yırtıcı hayvan, belki de bir jaguar ya da yabandomuzu olduğunu düşünüyor. Oysa otlaktaki diğer sığırlar bir köşede toplanmış, sakince mölüyorlar.

İnek nereye gideceğine karar veremiyormuş gibi bir o yana bir bu yana bakıyor. Biraz sakinleşmiş gibi görünüyor. Bronco Gil elini kaldırıp Edgar Wilson'a peşinden gelmesini işaret ediyor, kemerine asılı ipi alıyor ve hayvanı yakalamak için kement yapıyor. Adamlar ineği ürkütmemek için ölçülü adımlarla birkaç ağacın arkasından dolanıyor ve hayvanın kör noktasında konumlanıyorlar. Bronco Gil kemendi hayvanın boynuna attığı anda cam gözü yuvasından kurtulup yere düşüyor.

"Gözüm düştü!" diye bağıran Bronco Gil eğiliyor ve otların arasında gözünü bulmaya çalışıyor. "Sıçtığımın gözü, yerinden çıktı!"

İnek kudurmuşçasına mezbaha binasına doğru koşmaya başlıyor, gırtlağından uzun ve çatlak bir möleme yükseliyor, mezbahanın duvarına toslayınca ayakları yerden kesiliyor, ardından yere devriliyor ve bir süre debelendikten sonra sesi kesiliyor.

Edgar Wilson toynaklarından biri halen seğiren ineğe yaklaşıyor. Hayvanın açık gözleri âdeta taş kesmiş. Edgar eğilip şefkatle ineğin yarılan alnına dokunuyor ve bir haç çiziyor. Sığırın gözlerinde kendi yansımasını görmüyor. Bu kez orada değil.

Ay ışığı bile gökyüzünü yeryüzünden ayırmaya yetmiyor. Enginlik sanki vadiyi yutmuş, Edgar Wilson sanki Tanrı'nın midesinde, yaradılışın başlangıcında, her şeyin karanlıktan ibaret olduğu anda.

6

Bronco Gil otlağı izliyor. Gölgesi uzuyor ve kısmen yıkılan çite değiyor. Sıcak ve tozlu bir gün. Güneşin altında tüm adamlar görevlerinin başında, gölgeleri de onları amansızca takip ediyor. Bronco Gil yürürken gölgesi otlağı işgal ediyor ve bir tutam ot çiğneyen miskin bir ineğin üstüne kısmen düşüyor. Adam yere eğilip avucunu toprakla dolduruyor. Sonra toprağı koklayıp yana atıyor. Kalkıp tellere yaklaşıyor ve ineğe saldıran hayvana dair bir iz bulmaya çalışıyor. Tele takılmış herhangi bir tüy bulamadığı gibi çitte ineğin bizzat neden olduğu hasarın ötesinde hiçbir zarar olmadığını da gözlemliyor. Yanına toplanan birkaç ineği kışkışlıyor ve etrafta jaguar ve yabandomuzu izleri arıyor. Ama hiçbir iz bulamıyor.

O gece uyumayıp nöbet tutmaya kararlı. Evvelki gece ineğin ne kadar dehşete kapıldığını gördüğünden, bu yırtıcı hayvanı avlamanın kolay olmayacağını düşünüyor. Nerelere nasıl tuzaklar kurması gerektiğine, yırtıcı hayvanın otlağa nereden girip çıkabileceğine kafa yoruyor.

Eğilip yine avuçladığı toprağı kokladığı sırada üstüne Edgar Wilson'un gölgesi düşüyor.

"N'oldu?"

"Öğrenciler biraz önce geldi," diyor Edgar Wilson.

Bronco Gil ayağa kalkıyor. Omzunda bir çifte asılı. Yüzünde bıkkın bir ifade var. Göz alabildiğine uzanan çayıra bakıyor, ufkun engin olduğunu ve durduğu noktadan sınırlarını göremeyeceğini biliyor.

"O namussuzu bulmam lazım," diyor Bronco Gil. "İçeri nereden girdiğini çözemedim. İz de bırakmamış. Şurada da şurada da çit sapasağlam," diyerek birbirinden farklı noktaları işaret ediyor, evvelki gece ölen inek gibi şaşkın, kesim sırası bekleyen bir hayvan gibi ıstırap çekiyor.

"Dün gece burada yırtıcı hayvan yoktu," diyor Edgar Wilson.

"Olanları nasıl açıklıyorsun peki?" diye soruyor Bronco Gil hiddetlenerek.

Edgar Wilson bir süre hiçbir şey söylemiyor. Esintinin düzleştirdiği çimenleri ve aydınlık gökyüzünü izlemekle yetiniyor.

"O hayvanı bulacağım ve bunun için yardıma ihtiyacım var," diyor Bronco Gil.

"Bana güvenebilirsin."

"Bugün sürü halinde saldırabilirler." Bronco Gil şapkasını düzeltiyor. "Buradaki en insafsız adamları toplamalıyız. Bunu kullanmayı biliyor musun?" diye soruyor, çiftesini göstererek.

Edgar Wilson başıyla onaylıyor.

"Harika. Ben ok ve yayımı tercih ederim. Bugün fazla yorulma, akşama çok işimiz var."

Bronco Gil otlaktan çıkıyor ve et üretim hattını görmeyi hararetle arzulayan yürekli öğrencilerin yanına gidiyor. Grup on bir öğrenci ve bir hocadan oluşuyor.

"Merhaba, ben Profesör Aristeu. Bunlar da benim öğrencilerim. Bizleri böyle... böyle... enteresan bir yere kabul

ettiğiniz için teşekkür ederim." Adam azgın bir tosun gibi telaşlı, konuşurken dudaklarında hep bir gülümseme var ve söylenen her şeye hak verirmiş gibi kafa sallıyor. "Çalışanların rutinini göreceğimiz ve sığır tesislerini gezeceğimiz için çok heyecanlıyız, ayrıca..." kıkırdıyor, "etin soframıza nasıl ulaştığını göreceğimiz için de heyecanlıyız. Buradan çıkınca sizin etleri işleyen hamburger köftesi fabrikasına gideceğiz." Aniden susuyor ve hatasını kabul eden birinin edasıyla kendi alnına bir şaplak indiriyor. "Yani sizin burada ürettiğiniz etleri, demek istedim."

Bronco Gil bu süre boyunca hiçbir şey söylemiyor. Hocanın konuşması bitince Bronco Gil, Tonho'ya sesleniyor ve grubu kesim için seçilen sığırların tutulduğu ağıla götürmesini söylüyor.

"Böyle... böyle... ilginç bir mekânı gezmemize izin verdiği için Milo Efendi'ye de teşekkür etmek isterim," diyor hoca.

"Mesajınızı iletirim. Şimdi müsaadenizle..." Bronco Gil kendisinin de görgü kurallarını bildiğini göstermek için veda ederken şapkasını çıkarıyor ve grubun yanından ayrılıyor.

Edgar Wilson balyozunu havaya kaldırıyor ve günün ikinci partisinin ilk danasının alnına indiriyor. Santiago halen gayretle çalışıyor, yüksek temposunu asla düşürmüyor ve hücreye girmeden önce hep ısınma hareketleri yapıyor. Edgar Wilson yeni meslektaşının çıkardığı işten memnun; Zeca'yı nehrin dibine yollamakla ne kadar iyi ettiğini düşünüyor. Henüz Zeca'yı arayıp soran çıkmadı. Kanın toprağa ve suya karıştığı yerlerde insanı hayvandan ayırmak zordur. Edgar sığırlarla, sığırların dipsiz gözleriyle ve damarlarında akan kanın titreşimiyle öyle büyük bir uyum içinde olduğunu düşünüyor ki kimin insan kimin sığır olduğu bazen zihninde birbirine karışıyor.

Edgar Wilson çalışırken, gözlük camları ardında kocaman görünen bir çift göz, bayıltma hücresinin duvarındaki bir açıklıktan onu izliyor. Edgar dikkatini tekrar işine veriyor ve karşısına gelen ineğin, alnında damla şeklinde kahverengi leke olan inek olduğunu fark ediyor. Kirece bulanmış başparmağıyla alnına bir haç çizdiği hayvanın gözlerinde kendi yansımasını gördükten sonra balyozunu havaya kaldırıyor ve alnının ortasına indiriyor. Fışkıran kan yüzüne geliyor ve sağ gözüne kaçıyor. Yüzünü koluyla siliyor ve işçiye sıradaki hayvanı yollamamasını söylüyor çünkü tuvalete gidip gözünü yıkaması gerekli.

Santiago bu durumu görünce Edgar Wilson'a sesleniyor ve ona bir kayak gözlüğü ayarlamayı başardığını, gözlüğün Finlandiya'dan gelen arkadaşında bıraktığı eşyalarla beraber paketlenip postaya verildiğini söylüyor. Gözüme kan kaçan günlerin sonu geliyor artık, diye düşünüyor Edgar.

Tuvaletten çıkınca, bayıltma hücresine yöneltilen gamlı sığırlar gibi tek sıra halinde mezbahanın koridorlarında gezinen öğrenci grubuyla karşılaşıyor. Çoğu kokudan dolayı nefes almakta zorlanan öğrenciler ağızlarıyla burunlarını mendille örtmüşler. Kanama hattına yaklaşırken kimileri orada göreceklerini tahmin ederek geri adım atıyor. Arka ayaklarından baş aşağı asılmış dana ve düvelerin kesilen gırtlaklarından akan litrelerce kanın kusmuk ve başka pis salgılara karışarak leş kokulu varilleri doldurduğunu görecekleri akıllarına hiç gelmemişti. Kimse oradan masum ayrılmayacak. Bu düşünce Edgar Wilson'u memnun ediyor. Bayıltma hücresine doğru hızlı adımlarla yürümeye başladığı sırada Tonho seslenip onu yanına çağırıyor ve gruba tanıtıyor.

"Sığırları uyutan arkadaşımız bu."

Herkes dönüp ona bakıyor. Profesör Aristeu kareli mendilini burnundan ayırmadan bir adım öne çıkıyor ve tokalaşmak için elini uzatıyor.

"Nasılsınız? Ben Profesör Aristeu."

"Edgar Wilson."

"Evet, Edgar Wilson, bize işinizi biraz anlatır mısınız?" diyor hoca hevesle, sesi mendilin ardından boğuk çıksa da.

"Ben bayıltma görevlisiyim."

Belli ki Profesör Aristeu karşısında duran adamdan çok etkileniyor.

"Ah, evet, harika. Biraz önce duvardaki açıklıktan bayıltma sürecini gördük. Ağır bir iş. Müthiş bir kuvvet ve konsantrasyon gerektiriyor. Bazı öğrencilerim hiç bakamadı." Profesör Aristeu'nun sözü öğrencilerden biri tarafından kesiliyor.

"Bütün gün sığır öldürmek nasıl bir şey? Sizce bu cinayet değil mi? Bu hayvanları öldürmenin suç olduğunu düşünmüyor musunuz?"

Edgar sesin geldiği tarafa dönüyor. Kalın kırmızı çerçeveli gözlüğün ardında kocaman görünen bir çift gözle karşılaşıyor tekrar. Uzun etekli ve beyaz gömlekli genç bir kadın bu; elindeki kara kaplı deftere sürekli notlar alıyor. Edgar kadının deri ayakkabılarının çift renkli, siyah ve kahverengi olduğunu görüyor. Yan taraflarında gümüş rengi birer toka var. Zarif ve temiz ayakkabılar. Burunga'nın kusurlu gözleri için gözlük kullanması gereken kızı geliyor aklına.

"Düşünüyorum."

Gruptan çıt çıkmıyor; ya cevabı tamamlamasını bekliyorlar ya da bu kısa yanıt karşısında şaşkınlığa kapılmış haldeler. Kadın kekeleyerek bir soru daha sormaya çalışıyor ama bu kez sesi daha çekingen ve zayıf çıkıyor:

"Öyleyse kendinizi bir katil olarak mı görüyorsunuz?"

"Evet."

Bu kısacık cevap hem kadını susturuyor hem de diğerlerini mutlak bir sessizliğe gömüyor. Profesör Aristeu mendili burnundan ayırarak gülümsüyor ve konuyu değiştirmeye çalışıyor.

"Bu işte ne kadar zamandır çalışıyorsunuz?"

"İki sene kadar oldu."

"Ah, evet, harika. Büyük tecrübe kazanmış olmalısınız," diyor dudaklarında sahte bir gülümsemeyle, etraflarında vızıldayan iri sinekleri eliyle kovarak.

"Bundan utanmıyor musunuz?" diye bir kez daha ortaya çıkıyor kadın, bu kez sesi daha sert.

Edgar dönüp ona bakıyor. Etrafındaki tüm öğrencilere bakıyor. Mezbahanın kokusunu içine çekerek göğsünü kabartıyor. Başındaki kasketi çıkarıp saçını eliyle düzeltiyor. Kısa ve yağlı saçlarına sinekler konuyor.

"Hanımefendi..."

Aniden susuyor. Edgar Wilson haddini bilen biri ve sorumluluklarının farkında. Yaptığı iş daha önce hiç sorgulanmadı. Sığırcı heriflerin ve sefil kadınların hakkından gelmeyi bilir. Sıcağa, toza, sineklere, kana ve ölüme alışıktır. Mezbaha böyle bir yerdir. Buradaki her işin özünde öldürmek vardır. Şehrin öbür ucuna gidip hayatında yiyemeyeceği bifteklerin nasıl hazırlandığını sorgulamak Edgar'ın aklının ucundan geçmez. Bunu umursamaz. Öldürdüğü danayı kimin yiyeceğini umursamaz, tek umursadığı karşısına çıkan her sığırın ruhuna dua etmektir. Sığırların ruhu olduğuna ve öldüklerinde her birine karşı sorumlu olduğuna inanır. Beş yüzde bir ruh.

"Hiç hamburger yediniz mi?" diye soruyor kadına.

Kadın başıyla onaylıyor.

"Peki sizce o et tabağınıza nasıl ulaştı?"

Öğrenciler bakışıyorlar. Profesör Aristeu gergince gülümseyerek bir şeyler demeye yelteniyor ama Edgar Wilson onu kenara itip grubun en arkasında duran kadına yöneliyor. Kadının omuzları düşüyor. Ötekiler bir adım geri çekiliyor. Edgar kadının karşısına dikiliyor ve cevap bekliyor. Kadın başını öne eğiyor. Edgar kenarda duran bir balyozu eline alıyor. Kendi balyozu olmasa da iş görür. Balyozu kadına uzatıyor. Kadın ne yapması gerektiğini anlamıyor. Kafası karışmış halde Edgar'a bakıyor. Edgar vazgeçmiyor ve balyozu kadının eline tutuşturuyor. Bayıltma hücresinin kapısını açıp kadına içeri girmesini söylüyor.

"İsterseniz kendiniz öğrenebilirsiniz. En başından itibaren. Sürecin tamamını görebilirsiniz. Hepiniz buraya bunun için gelmediniz mi? Kendi hamburgerinizi yapmak istiyorsanız süreç burada başlıyor."

Kadın balyozu yere bırakıyor ve ağlamaya başlıyor. Epeydir beti benzi atmış halde dikilen bir oğlan, hücrenin zeminindeki kanı görüp leş kokuyu içine çekince iki büklüm oluyor ve Edgar Wilson'un kauçuk çizmelerinin üstüne kusuyor. Edgar kusmuğa bakıyor ve hiç aldırmıyor. Kasketini başına geçiriyor, müsaade istiyor ve hücreye girip başka bir şey demeden kapıyı kapıyor.

7

İhtiyar Emetério boş ağıllardan birindeki sığır dışkısını bir kürekle topluyor. Kovalara doldurduğu dışkıyı bir bidona boşaltıyor. Birkaç gün önce atık işleme bölümünde çalışırken elini kesince bu göreve kaydırıldı. Hem kovulmadığı hem de parmağını uçurmadığı için minnettar. Gözleri eskisi kadar iyi görmüyor, elleri her geçen gün kıvraklığını yitiriyor. Eklemleri paslanıyor sanki. Kemikleri sızlasa da ihtiyar asla pes etmiyor, soluk gülümsemesini eksik etmeden, sırtını dik tutarak diri görünmeye çalışıyor.

Dışkıyla doldurduğu bidonu yuvarlayarak depo bölümüne götürüyor. Bidon kuruyunca mezbahaya her hafta organik maddeleri büyük partiler halinde almak için organik atık kamyonu gönderen bir gübre fabrikasına satılacak.

İhtiyar depoya girince Santiago'nun bir bidonun içine eğilmiş eşelendiğini görüyor.

"Ne yapıyorsun yahu?" diye soruyor ihtiyar.

"Mantar toplamaya geldim," diye karşılık veriyor Santiago, elindeki beyaz mantarları göstererek.

"Yine mi? Yanlış iş yapıyorsun, delikanlı," diyor Emetério boğuk ve balgamlı sesiyle.

Santiago tekrar bidona eğiliyor ve mantar toplamayı sürdürüyor.

"Kafayı yiyeceksin," diyor ihtiyar. "Yeter artık."

"Az kaldı, babalık. İşim bitmek üzere."

Santiago kucağını beyaz mantarlarla dolduruyor ve sevinçle depodan çıkıyor.

"İt herif," diye homurdanıyor ihtiyar kendi kendine.

Santiago topladığı mantarları bir beze sarıp dolabına koyuyor. Onları günün sonunda kaynatmayı planlıyor. Dolabında duran bir koliyi çekip çıkarıyor ve içindeki eşyaları bir kez daha gözden geçiriyor. Her şeyin yerli yerinde olduğunu teyit edip kutunun dibindeki kayak gözlüğünü alıyor. Lastiğini ve çerçevesini gözden geçiriyor. Kusursuz durumda. Dolabını asma kilitle kapıyor ve lojmandan çıkıp bayıltma hücresinin yolunu tutuyor.

Bonesini başına geçirip kayak gözlüğünü takıyor. Hücreye girince Edgar Wilson'u görür görmez ona ıslık çalıp elindeki kayak gözlüğünü havaya kaldırıyor. Edgar balyozunu yere bırakıyor. Santiago gözlüğü adama atıyor.

"Dene bakalım!" diyor, gülümseyerek.

Edgar Wilson gözlüğü havada kapıp hemen başına geçiriyor. Burun kısmını iyice yerleştiriyor ve etrafına bakıyor. Başparmağını tamam anlamında kaldırıyor ve dişlerini göstermeden gülümsüyor.

"Artık gözüne kan kaçmayacak," diyor Santiago, sonra ısınma hareketleri yapıyor ve sıradaki hayvanın hücreye alınabileceğini işaret ediyor.

"Aynen öyle," diye karşılık veriyor Edgar Wilson, ardından da balyozunu bir ineğin alnına indiriyor.

Adamların sonuncusu da kamyonun kasasına tırmanınca şoför gaza basıyor ve ağır aksak çiftliğin dış kapısına yöneliyor.

Havanın kararmasına yarım saat var ve mezbahada sadece mekânı bir sonraki gün için hazır etmekle görevli temizlik işçileri kalıyor. Ne kadar temizleyip ovalasalar da mezbahanın kiri geçmiyor, hep leş gibi kokuyor. Edgar Wilson duştan çıkıp kot pantolonunu ve siyah tişörtünü giyiyor. Ayağına deri botlarını geçiriyor; bu botlar sayesinde hem yere sağlam basıyor hem de esnek hareketler yapabiliyor. Çalılıklarda pusuya yatmadan önce iyi hazırlanmak şart. Başına Avustralyalı avcılarınkinin taklidi siyah bir şapka geçiriyor ve şapkanın sarkan ipini ayarlayıp çenesine tutturuyor.

Her zamanki kütüğe oturuyor ve elindeki çakıyla bir guavanın kabuğunu soymaya başlıyor. Milo Efendi'nin mezbahadan erken çıktığını görüyor. Milo Efendi her cumartesi arkadaşlarıyla barda buluşup kâğıt oynar ve kafayı çeker. Tek eğlencesi budur. Pazar hem insanlar hem de sığırlar için dinlenme günüdür. Pazar günü asla kan akıtmazlar çünkü Milo Efendi'ye göre pazar günü kutsaldır, Katolik öğretisi ona hep böyle emretmiştir. Milo Efendi evvelki gece kafayı çekmiş, kumar oynamış, fahişelerle fıkırdamış olsa bile her pazar sabahı erkenden ailesiyle kiliseye gider. Her şeye rağmen kendisini iyi yürekli biri olarak görür ve yaptıklarını kimse sorgulamaz. Kilisede kutsanmış ekmeği yiyince kötülüklerden arındığına, kusurlarının affedildiğine inanır. İsa'nın etini yiyip kanını içince İsa'yla bütünleştiğini hisseder. Ama her gün kesime gönderdiği danaların etini yiyip kanlarını içince sığırlarla da bütünleştiğini hiç aklına getirmez. Milo Efendi her pazartesi işe gittiğinde Tanrı'nın sevgili bir kulu olduğunu hisseder ve *ekmeğini alın teri dökerek kazan* emrine itaat ettiğine inanır.

Edgar Wilson çakısının ucuyla guavadan bir kurtçuk çıkarıyor. Kalkıp ağaçtan bir meyve daha koparıyor ve ikiye

bölünce onun da kurtçuklarla dolu olduğunu görüyor. Meyveyi yere atıp tekrar kütüğe oturuyor, her zamanki gibi durgun bir hali var, taşa dönmüş gözlerini karşıdaki otlağa dikiyor, zihninde sığırların gözleri gibi dipsiz düşünceler uçuşuyor.

Helmuth otlağın çitinin önünde yere uzanmış, kararan gökyüzünü izliyor ve bu saatlerde çoğalarak üstüne üşüşen sivrisinekleri kovuyor; ağustosböcekleri de bu saatlerde coşuyor ve cır cır ötüyor. Helmuth boynuna asılı uzun tespihe dokunuyor ve dualar fısıldıyor, arada sırada duyulur hale gelen fısıltısı sivrisineklerin vızıltısına ve ağustosböceklerinin cırıltısına karışıyor. Edgar Wilson, Helmuth gibi bir adamın dualarında ne dilediğini merak ediyor; belki o da Edgar ve orada çalışan herkesle aynı şeyi diliyor.

Santiago elinde teneke bir kupayla lojmandan çıkıyor ve birkaç adımda bir kupayı kaldırıp küçük yudumlar alıyor. Tek başına, kulağında kulaklıklarla çiftlikte geziniyor. Bronco Gil ile karşılaşsa da onu görmezden geliyor. Müzik dinlerken parmaklarını şaklatıyor ve omuzlarını oynatıyor. Bronco Gil âdeta bir cephanelik yüklenmiş; Edgar Wilson'un oturduğu yere gelince taşıdıklarını yere atıyor. Helmuth istavroz çıkarıyor, tespihini gömleğinin içine sokuyor ve iki adamın yanına gidiyor.

"Bir şeyler getirdim," diyor Bronco Gil. "Stratejik noktalara tuzaklar kurdum. Hayvanı yakalayacağız."

Helmuth kullanacağı silahı seçiyor. Yerdeki iki çifteden birini kaldırıp nişan alıyor ama ateşlemiyor.

"Ben bunu seçtim," diyor.

"Sürgüsü biraz tutukluk yapıyor," diyor Bronco Gil.

Helmuth boş silahı evirip çeviriyor, kusuru nasıl giderebileceğini çözmeye çalışıyor.

"Edgar, sen de öbürünü al," diye buyuruyor Bronco Gil.

Edgar Wilson çifteyi yerden alıyor ve boş olduğunu teyit etmek için açıp namlusunun dibine bakıyor. Tüfeği daha sonra doldurmaya karar veriyor ve pantolonunun cebine birkaç mermi sokuşturuyor.

Vladimir'in kepçesinin motor gürültüsü sivrisinekleri susturuyor ve ağustosböceklerinin cırlamasını bastırıyor. Adam aracı yükleme-boşaltma alanına park ediyor. Elinde bir tüfek, omzundaysa mermi dolu bir bez çantayla araçtan iniyor. Saatler önce sardığı bir sigarayı yakıp telaşsızca tüttürerek adamların yanına gidiyor. Herkesle selamlaşıyor ve evvelki günden beri midesinde bir yanma olduğundan yakınıyor.

Karanlık nihayet tamamen bastırıyor. Adamlar küçük bir tepeye tırmanıp devrik bir ağaç gövdesinin ardında gözlem amaçlı konuşlanıyorlar. Bronco Gil'in hesabına göre hayvanın çiftlikteki otlaklara ulaşabilmesi için üç giriş noktası var. Bulundukları yerden onu çiftliğe girer girmez görebilecekler. Vladimir tüfeğinin dürbünüyle uzakları tarıyor, diğer üç adam da iki dürbünü paylaşıyorlar. Bronco Gil elindeki ponza taşıyla bir okun ucunu bileyliyor ve karanlıkta parmağıyla dokunarak yeterince sivri olup olmadığını kontrol ediyor. Hiç ışık yakmamalı ve alçak sesle konuşmalılar; dolunay ve yıldızlı gökyüzü onlara rehberlik ediyor. Çıt çıkarmadan etrafı gözetleyerek geçen bir saatin ardından Edgar Wilson içinde kahve termosu olan çantayı alıyor ve kendine biraz kahve koyuyor. Diğerleri de ona eşlik ediyor. Vladimir kalkıp bir ağacın dibine işiyor.

"Umarım bu hayvan fazla bekletmeden karşımıza çıkar," diyor Helmuth.

"Acaba jaguar mı, yabandomuzu mu?" diye soruyor çişini yaptıktan sonra yanlarına dönüp yere oturan Vladimir.

"Tam göremedim," diyor Bronco Gil.

Diğerleri kahkahayı basıyor. Bronco Gil ise istifini hiç bozmuyor.

"Edgar'ın anlattığına göre gözün düşmüş," diye takılıyor Vladimir.

"Ama gören gözüm fal taşı gibi açıktı," diye karşılık veriyor Bronco Gil öfkeyle. Ayağa kalkıp yanlarından uzaklaşıyor.

"Namussuz yerli..." diye homurdanıyor Vladimir.

"Ya sen, Edgar, hiçbir şey görmedin mi?" diye soruyor Helmuth.

"Yırtıcı hayvan falan yoktu," diye kestirip atıyor Edgar.

"Bal gibi de vardı," diye sesleniyor Bronco Gil, bir ağacın dibine işerken.

"Görmemişsin ki," diyor Helmuth, Bronco Gil'e.

"Peki sen ne gördün, Edgar?" diye soruyor Vladimir.

"İnek mezbahanın duvarına tosladı," diye karşılık veriyor Edgar Wilson.

"O kadar mı?" diyor Vladimir.

"Edgar, ağzından çıkanı kulağın duymuyor," diyor Bronco Gil, yanlarına dönünce.

"Ben ne gördüğümü iyi biliyorum. Yırtıcı hayvan falan yoktu. Otlakta da yoktu, dışarıda da yoktu. İnek intihar etti," diye noktayı koyuyor Edgar Wilson.

"Eskiden bir atım vardı, yem yemeyi reddetmiş ve açlıktan ölmüştü," diyor Helmuth. "Su bile içirememiştim. Yalağı bir tepikte devirmişti."

Bronco Gil ses çıkarmamalarını işaret ediyor ve adamlar gözlem noktalarına geçiyorlar.

"Bir ses duydum," diyor Bronco Gil.

Adamlar dikkat kesiliyor, gözleri otlaklarda ve çevresinde bir kımıltı arıyor. Ama hiçbir şey görmüyorlar. Kısa süren bir sessizliğin ardından Helmuth konuşuyor:

"Koyun teslimatı pazartesi mi gelecek?"

Edgar Wilson evet diyor ve koyun bayıltmayı hiç sevmediğini söylüyor.

"Ölmek üzerelerken diz çöküp ağlıyorlar," diye açıklıyor Edgar.

"Haklısın," diyor Helmuth.

"Kabilede yaşadığım dönemde yabandomuzu avlamaya girişmiştik," diye anlatmaya başlıyor Bronco Gil. "Hayvanları cezbetmek için kuzuları kullanıyorduk. Yabandomuzları kuzuları ikiye ayırıp paramparça ediyorlardı. Her gün sayıları artarak geri geliyorlardı, biz de o alanın iki yanına çit örüyorduk. Kuzuları kolayca avladıklarını sanıyorlardı ama beşinci gün çiti tamamladık ve yere son kazığı çaktığımızda otuz küsur domuz yakaladık. Beş kuzu karşılığında otuz küsur yabandomuzumuz oldu..."

"İyi iş çıkarmışsınız," diyor Vladimir.

"Zaten hepsini tek seferde tutsak ettiğimiz için," diyor Bronco Gil keyifle, "keserken hiç acele etmedik, zamanı geldikçe teker teker kestik."

"Yiyecek hayvanları cezbeder ve uysallaştırır," diyor Edgar Wilson.

"Aynen öyle, Edgar. İnek niye öyle delirsin ki? İnekler çitin gerisinde, istedikleri gibi yiyip içiyorlar... ölümü bekliyorlar," diyor Vladimir.

"Ama öleceklerini bilmiyorlar ki," diyor Helmuth.

"Bilmediklerine nasıl bu kadar eminsin?" diye soruyor Edgar Wilson.

Adamlar suskunlaşıyor. Ansızın otlakların oradan yine bir ses duyuluyor. Çömelmiş halde dürbünle etrafı gözetleyen Bronco Gil otlakların birinde tuhaf bir hareketlenme olduğunu söylüyor.

"Yırtıcı hayvan var mıymış yok muymuş şimdi göreceksin, Edgar Wilson."

Ağaç gövdesine yaslanarak otlağı gözetleyen Helmuth birden fazla yırtıcı hayvan olabileceğini söylüyor. Otlaktaki gürültü artıyor.

"Dikkat edin, sığırları vurmayın," diyor Vladimir.

"Bekle," diyor Helmuth, Bronco Gil'e yayını indirmesini işaret ederek. "Köpekmiş. Bizim Çirkin, ineklerin arasında geziniyor."

"Emin misin?" diye soruyor Bronco Gil.

"İti nerede görsem tanırım. Kesin bizim Çirkin bu. Otlaklarda gezinmeyi pek sever."

Hüsrana uğrayan Bronco Gil yayını indiriyor. "Gidip yakından bakacağım, belki bir ize rastlarım," diyor ve yanlarından ayrılıyor.

Şafak sökmek üzere. Vladimir uyukluyor, Helmuth ile Edgar Wilson'un yorgunlukları her hallerinden belli. Bronco Gil saatlerdir bir ağacın tepesinde oturuyor, görüş alanını genişletmek için oraya tırmanmış, yerden beş metre yüksekte etrafı gözetliyor.

Otlaklardan birinde bir hareketlenme oluyor ve Çirkin'in havlamaları duyuluyor. Adamlar yerlerine geçiyor. Bronco Gil ağaçtan aşağı atlayıp tepenin eteğine iniyor. Diğerleri dürbünlere sarılınca otlakta bir şeylerin ters gittiğini görüyorlar. Bronco Gil heyecanlanıyor. Derin bir nefes alıp göğsünü şişiriyor.

"Boynuzları var," diyor Vladimir, tüfeğinin dürbünüyle gözetleyerek. "Hızlı hareket ediyor."

İnekler daha da hareketleniyor ve mölemelere böğürtüler ekleniyor.

"Ne biçim bir hayvan bu ulan!" diye bağırıyor Helmuth, gözlerini dürbünden ayırmadan.

"Jaguar değil," diyor Vladimir.

"Yabandomuzu da değil," diyor Bronco Gil.

İnekler birbirlerine çarpa çarpa bir o yana bir bu yana koşuşuyor. Hayvanın ne görünümünü ne de sesini ayırt edebilen adamların içine belli belirsiz bir korku düşüyor. Yakında şafak sökecek ve her şey apaçık görülebilecek, ama otlaktaki keşmekeşin giderek arttığını gören adamlar daha fazla dayanamayarak silahlarını hazır edip tepeden iniyor ve otlağı kuşatıyorlar. Hayvan son sürat koşarak önlerinden geçiyor, öyle hızlı hareket ediyor ki adamların aklı karışıyor. Hayatlarında hiç bu kadar uzun boynuzlar ve bu kadar süratli bir hayvan görmemişlerdi. Bronco Gil yayını gerip sığırların biraz açılmasını bekliyor ve aralarında bir gedik gördüğü anda okunu fırlatıyor.

İnekler halen tedirgin ama koşturmayı bırakıyorlar.

"İsabet etti mi?" diye bağırıyor Helmuth.

"Sanırım," diye karşılık veriyor Bronco Gil.

"Hiçbir kımıltı görmüyorum," diyor Vladimir.

"Otlağın ortasında yere devrilmiş bir şey var," diyor Edgar Wilson, inekler biraz açılıp yerdeki hayvan görünür hale gelince; hayvan hâlâ biraz kımıldanıyor.

"Hâlâ yaşıyor," diyor Edgar Wilson ve otlağın çitinden atlayıp çiftesini kaldırarak hayvanın yanına koşuyor.

"Sana söylemiştim, Edgar, yırtıcı bir hayvan var demiştim," diye böbürleniyor Bronco Gil.

Edgar Wilson hayvana dokunuyor. Diğerleri de yanına geliyorlar.

"Neymiş?" diye soruyor Vladimir, soluk soluğa.

"Santiago bu, yeni gelen bayıltmacı. Kendini rengeyiği sanıyor."

Edgar genç adamın kafasından lastikle tutturulmuş bir çift boynuzu çıkarıyor ve adamın üstündeki jaguar postunu sıyırıyor.

"Ulan... Hay ben böyle..." diye kekeliyor Bronco Gil, afallamış halde.

"Milo Efendi'nin ofisindeki jaguar postu bu," diyor Helmuth.

Ok, Santiago'nun omzunun bir yanından girip öbür yanından çıkmış. Adam alçak sesle inliyor.

"Onu neredeyse vuracaktım," diyor Vladimir.

Edgar Wilson ayılsın diye Santiago'nun yanaklarını tokatlıyor. Adam gözlerini açıyor. Çok korktuğu belli.

"İçeri götürün," diye emrediyor Bronco Gil. Diğerleri Santiago'yu dikkatle yerden kaldırıp lojmanın mutfağına taşıyorlar.

İhtiyar Emetério çoktan uyanmış, kahve hazırlıyor. Ne olduğunu soruyor. Adamlar olanları anlatıyor.

"Ona söylemiştim, inek bokundan topladığı mantarla yaptığı çayı içe içe kafayı yedi. Uyarmıştım onu."

Santiago'yu mutfaktaki ince uzun masaya yatırıyorlar ve iyice ayılsın diye ihtiyar ona sert bir kahve içiriyor.

"Biraz da *cachaça* içir, babalık," diyor Bronco Gil.

İhtiyar, saman şiltesinin altında sakladığı şişeyi alıyor ve mantarını sertçe çekip çıkarıyor. Edgar Wilson, Santiago'nun başını biraz kaldırıyor ve ihtiyar Emetério içkiyi doğrudan adamın ağzına döküyor.

Santiago içkiyi suratına püskürtünce, "İt herif!" diye bağırıyor Emetério.

"Masaya mıhlayın," diye emrediyor Bronco Gil, Edgar ile Helmuth'a.

Adamın omzuna saplanan oku bir kerpetenle kesiyor. Santiago debeleniyor. Bağırmasın diye Edgar adamın ağzını eliyle örtüyor. İhtiyar Emetério bir kirli çorap yumağını adamın ağzına tıkıştırıyor. Bronco Gil okun ucunu tutarak çekmeye başlıyor ve çok geçmeden ok takıldığı yerden kurtuluyor. Vladimir, Santiago'nun bacaklarını sımsıkı kavrıyor. Santiago çırpınıyor ama okun tamamı çıkmadan önce

bayılıveriyor. Bronco Gil elindeki ok parçasını bırakmadan ette açtığı deliği inceliyor. Yaraya şifalı otlar ve tütünü harmanlayarak hazırladığı bir karışım sürüyor.

Edgar Wilson elinde ihtiyar Emetério'nun taze hazırladığı kahveden bir kupa alıp çiftlikte dolaşıyor. Bacaklarının uyuşukluğu geçsin diye biraz yürüyor ve tek tük kara bulutları gökkubbenin kıyısına iten güneş ışığının aydınlattığı mavi gökyüzünü seyre dalıyor. Güneşin huzmeleri bir dağın arkasında belirmeye başlıyor ve sabahın erken saatlerinde vadi huzurla doluyor. Edgar derin bir nefes alarak nemli şafağın çiy kokulu havasını içine çekiyor. Artık günlerden pazar ve adam çocukken öğrendiği bir duayı fısıldıyor. Edgar Wilson, Tanrı'nın gökte bir yerde olduğunu ve her sabah güneşle beraber uyandığını biliyor. İnancını yitirmemiş olsa da şiddet dolu yaşamı yüzünden Yaradan'ın yüzünü asla göremeyeceğini biliyor. İstese tövbe edebilirdi ama bunun için hiç çabalamadı. İradesi onu başka bir tarafa yönelttiği için Edgar Wilson güneşin ve şafakta beliren huzmelerinin görüntüsünü zihnine kazımak istiyor, çünkü öldükten sonra boylayacağı yerde güneşi ve huzmelerini, şafağı ve Yaradan'ı göremeyeceğini biliyor. Orası kömür madeni gibi toprağın derinliklerinde bir yer olacak ve Edgar gün ışığını bir daha hiç göremeyecek. Üstünden iki yıl geçmiş olmasına rağmen Edgar Wilson çalıştığı madeni ve kendisini sonsuza dek etkileyen karanlığı hâlâ unutamıyor. Bu karanlığı âdeta özlüyor çünkü güneş ışığının yargılanmak anlamına geldiğini, gölgelerde ise her şeyin örtbas edildiğini biliyor.

Lojmana farklı bir yoldan dönüyor, böylece çiftliğin başka bir ucundaki, eskiden ördek yetiştirilen bir göletin etrafından dolanması gerekiyor. Edgar orada çalışmaya başladığından beri çiftlikte tek bir ördek bile görmedi. Üstüne

aniden müthiş bir yorgunluk ve uyku çöken Edgar Wilson birkaç metre ilerisinde, göletin yüzeyinde bir şey görüyor ve yanan gözlerini ovuşturuyor. Karşılaşacağı şeyi düşününce ürkse de hızını kesmeden yürümeyi sürdürüyor. Elindeki kupanın dibinde halen biraz kahve kaldığını fark ediyor, çoktan soğumuş olsa da kafasına dikip içiyor, sonra göletin kıyısına iniyor ve suda boğulmuş ineği görünce istavroz çıkarıyor. Uzun bir dal bulup ineği dürtüklüyor ama hiçbir şey olmuyor. Doğruluyor ve her zamanki sakinliğini hiç bozmadan, tempolu adımlarla lojmana dönüyor. Ölü ineği kurtarmak mümkün değil. Aynı şey halen yaşayan kendisi için de geçerli.

8

Bronco Gil yırtıcı bir hayvanın çiftliğin kıyısında sinsice gezindiği fikrinden bir türlü vazgeçmiyor. Milo Efendi mezbahayı korumak için yeni birilerini işe almayı çok istese de buna ayıracak bütçesi yok.

İnek leşi Vladimir'in kepçesinin yardımıyla göletten çıkarıldığından ve gövdesinde herhangi bir ısırık ya da pençe izi bulunamadığından beri her şey olağan akışına dönmüş gibi görünse de adamlar sığırlarda bir terslik olduğundan şüpheleniyor. İnekler köşeye sıkıştırılmadıkça suya atlamaz, göletlerde boğulmaz. Bronco Gil'in yürüttüğü mantık bu doğrultuda.

Milo Efendi ofisinin aralık kapısının tıklatıldığını duyunca başını kaldırıyor ve karşısında kafası neredeyse alçı tavana değen Bronco Gil'i görüyor.

"N'oldu?" diyor patron, dikkatini tekrar elindeki faturalara vererek.

"Milo Efendi, inekler bir haftadır yaramazlık etmiyor. Her gün kontrol ediyorum, ne bir kayıp var ne de bir ölü."

Milo Efendi'nin her daim kaygılı yüzüne belli belirsiz bir memnuniyet ifadesi beliriyor.

"Neler döndüğünü hâlâ çözemedim," diyor Bronco Gil. "Başta hayvanları ürküten Santiago'yu suçlamıştım ama gölette boğulan ineği gördüğümden beri Santiago'nun suçlu olduğunu düşünmüyorum."

"O nasıl, daha iyi mi?"

"İşbaşı yaptı. Biraz deli bir oğlan ama gayretli ve iş görüyor."

"Bronco, tedbiri elden bırakma sakın."

"Bir şey mi oldu, patron?"

Milo Efendi elindeki faturaları masaya bırakıp arkasına yaslanıyor. Bir süre ses çıkarmadan kulağını kaşıdıktan sonra konuşuyor:

"Aklıma böyle şeyler getirmek istemiyorum ama galiba bu olanlar birkaç ay önce Tapira'nın çiftliğini soyan sığır hırsızlarının işi. Hâlâ yakalanamadılar."

"Bu hiç aklıma gelmemişti," diye homurdanıyor Bronco Gil.

"Bence inekleri ürkütüp karmaşa çıkaranlar onlar."

"Belki de bu yüzden yırtıcı hayvan izi falan bulamadık," diyor Bronco Gil.

"Eğer sahiden onlar yaptıysa illa geri geleceklerdir, yanılıyor muyum?"

"Haklısınız, efendim. Gözümü dört açacağım."

"Bu sığır hırsızları yüzünden doğudaki bir sürü çiftlik ve mezbaha battı. Birkaçı tutuklandı ama hiç sonuç çıkmadı. Biliyorsun, bu işlerden hiçbir zaman bir şey çıkmaz."

Milo Efendi yerinden kalkıyor ve ahşap bir evrak dolabının arkasına uzanıp bir tüfek çıkarıyor.

"Bu işi ilk kurduğumda geceleri nöbet tutar, tavuk hırsızlarını kovalardım. Başlarda sadece tavuk işindeydim, sonra ilk sığırımı satın aldım."

Milo Efendi iç geçiriyor, sonra daldığı düşüncelerden sıyrılıyor.

"Koyun teslimatını kontrol ettin mi?"

"Her şey yolunda. Hepsini Edgar bayıltacak. Ama bu iş için doğru kişi mi, emin değilim."

"Siparişleri geciktiremem," diyor Milo Efendi, alacaklılara verdiği sözleri düşünerek. "Gerekirse ona yardım et ama Edgar hep tek başına halletmenin bir yolunu bulur." Dikkatini tekrar masasına veriyor. Bronco Gil müsaade isteyip ofisten ayrılıyor.

Altmış koyun diğer hayvanlardan ayrı bir ağılda tıkış tıkış bayıltma hücresine götürülmeyi bekliyor. Melemeleri dana ve düvelerin mölemelerine karışıyor ama onlarınki daha tiz ve daha uzaklarda yankılanıyor. Burunga bahis için topladığı bozuklukları hasır şapkasına koyuyor ve bir hafta içinde üçüncü kez kafasını su dolu varile daldırmaya hazırlanıyor. Kızının gözlüğü için gereken parayı denkleştirmek üzere. Birkaç bahsi daha kazanırsa gereken parayı elde etmiş olacak. Kronometreyi yine ihtiyar Emetério tutuyor.

"Helmuth, bahsini değiştirmek istemediğine emin misin?" diye soruyor ihtiyar, gevşek takma dişlerini açığa çıkaran gülümsemesiyle.

"Ben bahsimi asla değiştirmem."

"Ya sen, Edgar?"

"Ben izlemekle yetineceğim."

Burunga içi bozuk paralarla dolu hasır şapkasını yere koyuyor ve kalçasına kadar düşen pantolonunu yukarı çekiyor. Parmaklarını çatırdatıyor, derin bir nefes alarak ciğerlerini havayla dolduruyor. Varilin ağzının iki yanını kavrayıp koca kafasını suya daldırıyor. Beş saniye sonra çırpınmaya başlıyor ve suyu fokurdatıyor. Etrafında toplanan adamlar bu yeni gösteriyi kahkahalarla karşılıyor ve adamı yüreklendirmek için bağrışıyorlar. Çok geçmeden Burunga'nın çırpınması

duruyor ve ihtiyar Emetério zamanın fazla uzadığını düşünüyor. Burunga'nın kılı kıpırdamıyor. Adamlardan biri sırtına dokunuyor ve çarpılmış gibi sarsılarak geri adım atıyor.

"Elektrik çarptı!" diyor adam, eli kolu sızlayarak. "Sakın dokunmayın!"

Olanları uzaktan izleyen Bronco Gil hemen yanlarına koşuyor ve kemendiyle Burunga'yı yakalayıp varilden ayırıyor. Burunga'nın cesedi yere seriliyor; yüzü dehşetle çarpılmış, gözleri açık, dili dışarıda.

"Burada hareket eden bir şey var," diyor Edgar Wilson, varilin içine bakarak. Helmuth varile yaklaşıyor ve iki adam suda yılana benzer bir hayvanın kımıldandığını görüyor.

"Yılanbalığı," diyor Edgar Wilson.

"Onu varile kim koydu ki?" diye soruyor Helmuth.

"Galiba biliyorum," diye karşılık veriyor Edgar Wilson.

Santiago aklı başka yerde, kulağında kulaklıklarla adamların yanına geliyor. Yere serilmiş Burunga'yı ve varilin başındaki Edgar Wilson ile Helmuth'u görüyor. Bronco Gil'in omzuna asılı çifteyi kapan Edgar varilin başına dönüyor ve Helmuth varili devirir devirmez yılanbalığı yerde telaşla kaçmaya çalışıyor. Edgar Wilson tek atışta hayvanı ortadan ikiye ayırıyor. Beti benzi atan Santiago elini göğsüne götürüyor. Edgar Wilson ona bakıp yanına gidiyor.

"Nehirdeki ölümü asla evine ya da işine getirme."

"Burunga kurtulacak mı?" diye soruyor Santiago.

"Rabbim büyük. Ama şimdilik ölü."

Santiago kahroluyor. Bronco Gil onun üstüne yürüyor:

"Fırsatım varken seni boynundan vurmalıydım!" diye hırlıyor.

"Sadece yılanbalığı yetiştirmek istemiştim, evcil hayvan olarak, onu terk edilmiş gölette yetiştirecektim."

"Onu gölete götürdün mü?" diye soruyor Bronco Gil.

"Bugün götürecektim ama vaktim olmadı, bu yüzden varilde duruyordu. Bu varilin kullanılmadığını sanmıştım... Burunga'nın başka bir varil kullandığını sanıyordum," diyor Santiago, ağlamaklı.

"Elektrikli yılanbalığından evcil hayvan olur mu ulan?" diyor Edgar.

"Eğlence olur, diye düşünmüştüm," diye homurdanıyor Santiago.

"Bok kafalı seni!" diyor ihtiyar Emetério. "İnek boku yiye yiye olacağı bu! İt herif!"

Santiago yıkılmış halde, başka bir şey söylemeden, lojmana gitmek için harekete geçiyor. Burunga'nın cesedinin yanından geçerken diz çöküp istavroz çıkarıyor ve af diliyor. Lojmanda eşyalarını topluyor ve yere serili bir şilteye uzanıp diğerlerinin alacağı kararı bekliyor. Sığırları bayıltma hücresine yönlendiren görevli Burunga olduğundan mezbahada işler kısmen duruyor. Akşamüstüne doğru nihayet bir polis arabası çiftliğin avlusuna giriyor, hemen ardından da bir cenaze arabası geliyor.

Burunga'nın cesedi bir çarşafa sarılı ve etrafında mumlar yanıyor. Verimsiz bir iş gününün yol açtığı zararın ağırlığı altında ezilen Milo Efendi kahrolmuş halde.

Adamlar olan biteni polislere anlatıyor. Ortadan ikiye bölünmüş yılanbalığı paketlenip delil olarak götürülüyor, Burunga ise cenaze arabasının arkasına konuyor. Santiago ifade vermek için Milo Efendi'yle beraber karakola götürülecek ama gitmeden önce Edgar Wilson'a bir torba teslim ediyor ve ona sarılıyor:

"Edgar, çok üzgünüm," diyor, başını utanç ve kederle eğerek.

Santiago polis arabasının arka koltuğuna oturuyor. Milo Efendi kamyonetiyle polis arabasının peşinden gitmeden

önce adamlara işlerinin başına dönmelerini, kimsenin mezbahadan ayrılmayacağını, herkesin sabaha kadar çalışması gerektiğini söylüyor. Sırf bir adam öldü diye mezbahanın işleyişi aksayamaz; kesilmesi gereken sürüyle sığır var. Ayrıca koyunların ertesi günün sonuna kadar hazır olması lazım çünkü o saatte buzhane kamyonu etleri almaya gelecek.

Tüm bu emirleri yağdırdıktan sonra Milo Efendi kamyonetini çalıştırıp yola çıkıyor ve ağustosböcekleri ötmeye başlıyor. Bugün adamlar gün sonunda ufku izleyip dinlenemeyecekler. Herkes fazla mesai yapacak.

Gecenin sonunda Edgar Wilson tepeden tırnağa kan içinde. Bayıltmaya giriştiği her koyun balyozunu görünce önünde yalvarırcasına diz çöküp başını eğdi. Edgar çoğunun gözyaşı döktüğünü gördü. Böylece onları bayıltmak yerine sımsıkı kavrayıp gözlerini örterek gırtlaklarını kesmeye karar verdi.

Paketteki son sigaralardan birini alıyor ve kibritle yakıyor. Bütün gün hiçbir şey yememiş olmasına rağmen aç değil. Birkaç yudum kahve içmekle yetiniyor. Daha fazlasını kaldıramaz. Şafak vaktinin yaklaştığına dair herhangi bir belirti yok ama ne olursa olsun bir buçuk saat sonra sökecek.

"Edgar," diyor Helmuth, ona kahve dolu bir kupa uzatarak. Edgar kupayı alıyor. "Amma uzun bir gün oldu be," diyor Helmuth, gerinerek.

Edgar suskunluğunu bozmuyor. İhtiyar Emetério tarafından yapıldığını tahmin ettiği taze kahvenin tadını çıkarıyor.

"Salak herif... Elektrikli yılanbalığından evcil hayvan olur mu?" diye homurdanıyor Helmuth. "Hapse attılar mı acaba? Neticede kasten yapmadı, akılsız olduğu için yaptı. Belki serbest bırakmışlardır..."

Edgar Wilson suskunluğunu hiç bozmuyor, söylenenleri duymuyor sanki. Helmuth ona sesleniyor ve omzundan tutup

sarsıyor. Edgar'ın üstünün kan, et ve tüy kalıntılarıyla kaplı olduğunu fark ediyor.

"Diz çöküp ağlıyorlar," diyor Edgar, alçak sesle, uykusunda konuşurcasına.

"Ne demek istiyorsun?"

"Koyunlar. Ölmeden önce sana bakıyor, diz çöküyor ve ağlıyorlar."

Edgar Wilson sigarasından uzun bir nefes çekiyor. Ciğerlerine doldurduğu dumanı burnundan yavaşça dışarı veriyor.

"Zor dayandım. Bazılarının önce boynunu kırmam gerekti, sonra gözlerini örttüm ve gırtlaklarını kestim," diyor Edgar.

"Bir duş alıp rahatlamalısın," diyor Helmuth.

"Sen nasıl bir adamsın?" diye soruyor Edgar Wilson.

"Sığırcıyım işte."

Üstlerine sessizlik çöküyor. Sadece Edgar sigarasından nefes çektiğinde çıkan çıtırtılar duyuluyor.

"Edgar, onlar sadece hayvan. Bizim emrimiz altındalar."

"Ne zaman yaşayıp ne zaman öleceklerini mi emrediyoruz?"

"Bize hizmet etmelerini emrediyoruz."

Edgar Wilson sigarasını yaslandığı tahta çite bastırarak söndürüyor ve hiçbir şey söylemeden lojmanın yolunu tutuyor. Duştan çıkınca giyinip bir süreliğine uzanıyor çünkü iki saat dinlendikten sonra tekrar işe dönmesi gerek. Santiago'nun verdiği torbayı açıp bakınca içinde birkaç teneke rengeyiği ya da sığın eti olduğunu görüyor; en azından üstlerindeki etiketlerin resimlerine bakılırsa öyle olmalı. Torbada ayrıca karlı bir günde kocaman ağaçların dibindeki bir piknik masasını gösteren bir kartpostal var; her şey karla kaplı ve Edgar'ın akıl erdirmekte zorlandığı bir ışıkla parıldıyor. Santiago'yu özleyecek.

9

Mezbahanın tek bayıltma görevlisi yine Edgar Wilson oluyor. Milo Efendi yanına birini daha alacağını söylese de bunu yakın zamanda yapmayacağı belli. Ölümüne sebep olan kazanın üzerinden geçen iki haftanın ardından Burunga tamamen unutuluyor. Görevi sakatat işleme bölümünden, bu işte deneyimli birine veriliyor; sakatat işleme bölümündeki işler ise oradaki diğer çalışanlar arasında yeniden paylaştırılıyor. Nasıl sığırları birbirinden ayırt etmek zorsa aynı şey insanlar için de geçerli âdeta. Zamanın ilerleyişi de ölüm hattının ilerleyişi gibi: Asla durmamalı.

İnekler hâlâ düşük yapıyor ama kaybolan ya da ölüsü bulunan başka sığır olmuyor. Bazı inekler halen batıya dönerek otluyor, diğerleriyse her zamanki gibi kuzeye dönük otlamayı sürdürüyor. Kimse bu ayrıntıya önem vermese de Edgar Wilson hâlâ ortada bir terslik olduğunu ve mezbahada her şeyin normal görünmesinin yanıltıcı olduğunu biliyor. Otlayan sığırları her gördüğünde, gözlerine her baktığında, bu gözlerde kendi yansımasını her gördüğünde bunu bir kez daha anlıyor.

Sığır hırsızlarının pusuda beklediği fikri hâlâ geçerli; Bronco Gil her gece otlaklarda ve küçük buzhanede devriye geziyor.

Hırsızlar sığırları da etleri de çalabilir. Çeteye ve donanımlarına göre değişir. Ama Bronco Gil'in içinden bir ses çevrede hırsız mırsız olmadığını söylüyor. Yaşananlar bir soygun teşebbüsü değildi. Bronco Gil'in daha önce hiç tanık olmadığı ve açıklama getiremediği bir karmaşa ve dengesizlik söz konusuydu. Orada yırtıcı hayvan görmediğini söyleyen Edgar Wilson'un aslında ne görmüş olabileceğine kafa yoruyor. Onun haklı olabileceğini, ineğin belki de delirdiğini, sırf canı öyle istedi diye çiti devirdiğini, sonra da mezbahanın duvarına tosladığını düşünüyor.

Guava ağacının altında çıt çıkarmadan oturmuş, gökteki yıldızları ve bulutların kısmen örttüğü ayı seyrederken aklından bu düşünceler geçiyor. Az önce tamamladığı ikinci devriye turunun yorgunluğunu atmaya çalışıyor. Ağıllar ve otlaklar sessiz. Çirkin halen uyanık, otlaklara girip çıkıyor, ineklere sokuluyor. Bronco Gil yatma vaktinin geldiğine kanaat getiriyor ve gecenin herkesi mayıştıran tatlı havasına direnmeyi bırakıyor. Kalkıp lojmana gidiyor. Çiftesini, yayını ve oklarını yere bırakıyor. Şapkasını, çizmelerini, pantolonunu ve askısını çıkarıyor, cam gözünü bir bardağa koyuyor. Üstünde sadece paçalı donu ve genellikle kareli mavi gömleğinin altına giydiği beyaz tişörtü kalıyor. Bedeni yatağa temas edince uykusuz geçirdiği gecelerin ağırlığını hissediyor ve enikonu gevşiyor, diğer adamların horlamaları ve kendi hırıldayan nefesinin ninnisi eşliğinde gevşiyor.

Bronco Gil'in boş göz yuvasına bir sinek konuyor. Göz yuvasının dibindeki bir kas seğiriyor. Gözünü açıyor ve etrafta kimsecikler olmadığını görüyor. Dışarıdan bir uğultu geldiğini duyuyor. Gereğinden fazla uyuduğunu bilerek kalkıyor. Üstünü giyiniyor, çizmelerini ayağına geçiriyor ve gözünü takıyor; cam gözü eğri bir halde yerine oturuyor, kendi kulağına bakıyormuş gibi yana dönük kalıyor. Bu esnada

dışarıdan gelen sesler artınca Bronco Gil tuvalete uğramadan dışarı çıkmaya karar veriyor ve unutmadan çiftesini alıp omzuna asıyor.

"N'oluyor burada? Niye çalışmıyorsunuz?" diye soruyor Bronco Gil, halen uyku mahmuru.

Lojmanın kapısında hararetle tartışan üç adam aralarında konuşmayı kesip ona yanıt veriyor.

"Soyulduk," diyor adamlardan biri.

Bronco Gil kaşlarını çatıp dışarı adım atıyor ve aydınlık günün kamaştırdığı gözünü kısıyor.

"Ağıllardan birini soydular... tamamen boşalttılar," diyor bir diğeri.

"Yirmi küsur hayvan çaldılar," diye ekliyor üçüncü adam.

Damarlarındaki kan dehşetle fokurdayınca Bronco Gil aniden mesanesini boşaltmaya ihtiyaç duyuyor. On dakika sonra yüzünü yıkamış, gözünü düzeltmiş ve dişlerini fırçalamış halde tuvaletten çıkıyor. Emetério ona bir kupa kahve veriyor. Bronco Gil bir yumurtanın tepesini tırnağının ucuyla kırarak küçük bir delik açıyor ve çiğ yumurtayı kafaya dikiyor.

"Ne yapacaksın?" diye soruyor Emetério, sesini her zamankinden de çok alçaltarak.

Bronco Gil hemen cevap vermiyor ve mideye indirdiği çiğ yumurtanın tadını damağında duyumsayarak düşünüyor. Milo Efendi oraya iki yüz kilometre mesafedeki bir şehirde oturan kayınvalidesinin cenazesi için iki günlüğüne seyahatte. Patron yokken mezbahanın başlıca sorumlusu Bronco Gil. Ne kovulmak istiyor, ne de rezil olmak.

"İnekleri bulacağım."

"Bunu nasıl yapacaksın?" diyor ihtiyar, balgamlı sesiyle.

Bronco Gil yanıt vermiyor. Ağıla gidip kırık çiti inceliyor.

Dikenli tellerden tüy, kan ve deri kalıntıları sarkıyor. Tıpkı ineğin tek başına çiti devirdiği gece olduğu gibi. Her yer sığırların toynak izleriyle dolu ama bu izler belli bir yere gitmiyor. Mezbaha avlusunun zemininde kamyon izi yok. Yirmi iki ineği –çalınan ineklerin tam sayısı bu– taşımak için koca bir kamyon gerekirdi. Avluyla çiftliğin dış kapısı arasında toynak izi yok. Bronco Gil hayvanların buharlaşıp havaya karıştığını düşünmeye başlıyor. Çitlerin tahtasının ıslak olduğunu fark ediyor, demek ki geceleyin yağmur yağmış.

Adamlara işlerinin başına dönmelerini söylüyor ve nöbet tutsun diye Tonho'nun eline bir silah tutuşturuyor. Edgar Wilson'un işe başlamak için hazırlandığı bayıltma hücresine gidiyor.

"Sana ve Helmuth'a ihtiyacım var."

"Sığırları kim bayıltacak?"

"Zé Filho'yu çağıracağım."

"Onun pek tecrübesi yok."

"İlla bir yolunu bulur."

Edgar kasketini ve kayak gözlüğünü çıkarıyor.

"O namussuzları yakalayacağız, Edgar. Sana güveniyorum. Beni böyle soyanın yaptığı yanına kalmaz."

"Kim olduğunu biliyor musun?"

"Hayır ama burada bekleyerek yol alamayız. Régis Leitão'nun çiftliğine gidip soruşturacağım, belki bildikleri bir şey vardır."

Bronco Gil bir an susuyor. Bayıltma hücresinde kısa voltalar atmaya başlıyor.

"Bir aralar Régis Leitão'nun çalıntı sığır satın aldığını duymuştum. Oraya gidip biraz bakınmak istiyorum."

*

Üç adam kamyonete doluşuyor. Direksiyonda Bronco Gil var, Edgar Wilson camın yanında oturmuş sigarasını tüttürüyor, Helmuth ise ikisinin arasında, ölü balıklarınkini andıran gözleriyle emir bekliyor.

Sinekler Nehri'ne paralel uzanan yola çıkınca kıyı boyunca karaya vurmuş ölü balıklar dikkatlerini çekiyor. Edgar, Bronco Gil'e aracı kenara çekmesini söylüyor. Kamyonetten iniyorlar ve kimileri hâlâ çırpınan leş kokulu balıkların yanına gidiyorlar. Güneş etrafı kavuruyor. Gökyüzünün görkemli mavisi göz kamaştırıyor. Edgar uzaklaşıp bir süre göğü izliyor, bu esnada diğerleri de burunlarını örterek ölü ya da ölümün eşiğindeki balıkların arasında yürüyor ve böyle bir katliama neyin sebep olabileceğini tartışıyorlar.

"Bence bu sular zehirli," diyor Helmuth.

"Kan yüzünden, nehri zehirliyor," diyor Bronco Gil. Elini suya değdirip kokluyor, sonra da dilinin ucuyla tadına bakıyor. "Tuzlu," diyor. Tekrar tadına bakıyor ve bağırarak kararını bildiriyor: "Bu su tuzlu!"

"Burası bir nehir!" diye karşı çıkıyor Helmuth.

"İnanmıyorsan kendin bak," diyor Bronco Gil.

Helmuth eğilip avucunu suyla dolduruyor. Biriken suya dilinin ucuyla dokununca yüzünü ekşitip telaşla doğruluyor.

"Tuzlu," diye kendi kendine homurdanıyor, sonra aynı şeyi sesini yükselterek tekrarlıyor.

Edgar Wilson adamların seslendiğini duyunca dalgınlığından sıyrılıyor.

"Hayatımda böyle bir şey görmedim," diyor Bronco Gil şaşkınlıkla.

"Bence nehrin suyu tuzluyken hiçbir balık hayatta kalamaz," diyor Helmuth.

Edgar Wilson tek kelime etmiyor. Sadece dehşet içinde etrafa bakıyor.

"Ölüm nehri mahvediyor," diyor Bronco Gil, atalarına dualar fısıldayarak. "Nehir lanetlenmiş sanki. Bu sularda kötü mü kötü bir ruh geziniyor."

"Nehre boşaltılan kanla mı alakalı acaba?" diye soruyor Helmuth ve bu düşünceyi dile getirince huzuru daha da fazla kaçıyor.

Edgar Wilson, Avustralyalı avcılarınkini andıran şapkasının önünü kaldırıp uzakları, nehrin bulanık sularının gökyüzüyle buluştuğu belli belirsiz çizgiyi görmeye çalışıyor.

"Nehir ölü," diyor Edgar Wilson, sonra da gerisingeri kamyonete dönüyor. Diğerleri de bir şey demeden kafalarını sallayarak ona katıldıklarını belli ediyor ve peşinden gidiyorlar.

Yola devam ediyorlar ve kırk kilometre sonra Régis Leitão'nun çiftliği ve mezbahasına ulaşıyorlar. Otoparkın kapısı açık. Çiftliğin isminin yazılı olduğu tabela yere düşmüş. Kamyonetle tabelanın üstünden geçip yükleme-boşaltma alanına gidiyor ve tekerleksiz bir at arabasının yanına park ediyorlar.

Mekânın tamamen ıssız olduğunu daha araçtan inmeden görebiliyorlar. Ayrılıp on dakika boyunca etrafta geziniyorlar. Görünüşe bakılırsa mekâna haftalardır kimse uğramamış. Mezbaha binasında sadece et kalıntıları için didişen sokak köpekleri ve sıçanlar var. Ağıllar boş. Ot bitmiş açıklığın ortasında paslı bir traktör var. Küçük lojmanın zemini kirli bezler, izmaritler ve boş içki şişeleriyle kaplı. Bronco Gil, Régis Leitão'nun ofis kapısını açmak isteyince kilitli olduğunu görüyor.

Üç adam yükleme-boşaltma alanında tekrar bir araya geliyorlar. Kafaları daha da karışmış durumda.

"Buraya en az bir aydır kimse adım atmamış," diyor Helmuth.

"Neler oluyor böyle?" diye homurdanıyor Bronco Gil. "Buranın kapandığını hiç bilmiyordum."

"Neyse, bizim inekler burada değil," diyor Edgar Wilson.

"Ofisin kapısı kilitli," diyor Bronco Gil. "Bence oraya girip bakmalıyız."

Edgar Wilson mezbahanın zemininde duran bir levyeyi alıyor ve üçü beraber ofise gidiyorlar. Kapıyı zorladıklarında eşiğin üstündeki küçük bir çıkıntıda duran Aziz Roque heykelciği Edgar'ın birkaç santim önüne düşüp kırılıyor. Temkini elden bırakmadan ofise giriyorlar. İçeride iğrenç bir küf kokusu var ama şüpheli bir şeye ya da mezbahanın kapandığını belirten herhangi bir emareye rastlamıyorlar. Edgar Wilson kırılan aziz heykelciğinin parçalarını yerden topluyor ve bunun hayra alamet olmadığını düşünüyor. Parçaları ofisteki masanın üstüne koyuyor ve üç adam nefes almakta zorlanarak oradan çıkıyorlar.

Avluya dönünce hiç konuşmuyor, düşüncelere dalıyorlar. Tekrar ayrılıyor ve neler olup bittiğini anlamalarını sağlayacak bir iz bulma ümidiyle etrafta dolaşıyorlar. Yarım saat sonra yorgun argın bir araya geliyorlar.

Gökyüzü bir saat önce griye büründü ve yüklü bulutlarla kaplandı. Birkaç gök gürültüsünün ardından adamlar kamyonete biniyor ve dönüş yolunda sağanak bastırıyor.

Sadece sürücü tarafındaki silecek çalışıyor. Görüş mesafesi kısıtlandığından Edgar Wilson direksiyona kendisinin geçmesi konusunda Bronco Gil'i ikna ediyor. Bomboş otoyolda ilerledikçe yağmur ve rüzgârın şiddeti artıyor. Yola bir ağacın devrildiğini görünce Edgar Wilson mecburen rotayı değiştiriyor, anayoldan ayrılarak bir tali yola sapıyor; ama çukurlarla dolu, yağmurla beraber çamur olup kayganlaşan ve uçurumla arasında herhangi bir bariyer olmadığı için kullanılması pek tavsiye edilmeyen bir yol bu. Edgar'ın

bu yoldan defalarca geçmişliği var ve her seferinde Sinekler Nehri'ni tepeden görmek için aracından iner, güneşli günlerde bu manzarayı görmenin bir ayrıcalık olduğunu düşünür.

"Bence kenara çekip bekleyelim," diyor Helmuth. "Yağmur aşırı şiddetli."

Edgar da ona hak veriyor ve durmak için uygun bir yer arıyor ama aniden aracın arka tekerlerinden biri çamura saplanıyor. Adamlar inip kamyoneti itmeye girişiyorlar.

"Yolun ortasında bırakalım, şuradaki ağaçların altında bekleyelim," diyor Helmuth.

"Yoldan araç geçebilir!" diye bağırıyor Edgar Wilson, yağmurdan sırılsıklam, gök gürültüleri sesini bastırıyor. "Kamyoneti yolun ortasında bırakamayız!"

Bronco Gil bir kütük bulup çamura saplanan tekerin altına sokuşturuyor, sonra Edgar Wilson'la beraber kamyoneti ittirmeye başlıyor, Helmuth da direksiyona geçip gaza basıyor ama aracı kımıldatmayı başaramıyorlar.

Yağmur daha da şiddetleniyor, çamur iyice kayganlaşıyor ve adamların ayakları balçığa gömülüyor. Yolun bu kesiti hafif aşağı meyilli olsa da içinde bulundukları koşullar dolayısıyla teker boşa dönüyor. Kamyonetin uçurumdan aşağı düşme riski var.

"İşe yaramıyor!" diye bağırıyor Edgar, çamura bulanmış halde.

Bronco Gil bir kez daha denemelerini söylüyor ve kamyoneti tekrar ittirince yavaş yavaş kımıldatmayı başarıyorlar. Edgar Wilson tekere destek olmak için kütüğü ayağının ucuyla ittirince kamyonet yana kaymaya başlıyor ve uçurumun kıyısına sürükleniyor. Adamlar araçtan hemen çıkması için Helmuth'a bağırınca Helmuth son anda bir çamur birikintisine atlayıp yerdeki çalılara tutunuyor, kamyonet ise uçurumdan düşerek paramparça oluyor.

Adamlar felç olmuş gibi kalakalıyorlar. Yakınlarındaki bir ağaca yıldırım düşüyor. Helmuth dibini boylamaktan son anda kurtulduğu uçuruma bakmaya korkarak yerden kalkıyor. Edgar Wilson ağır adımlarla uçurumun kıyısına gidiyor ve ağırlığını taşıyabilecek sağlam bir kayaya ayağını dayayarak aşağı bakıyor. Nehrin normalde geçtikleri yolun karşısında kalan kıyısını görüyor. Bronco Gil bağırarak ona uçurumun kenarından ayrılmasını, tehlikeli olsa da bir ağacın altına sığınmalarını söylüyor, yağmurun böyle çığırından çıkması bu mevsimde olağandışı bir durum.

Edgar Wilson, Bronco Gil'in bağırışlarına kulak asmıyor ve uçurumu incelemeyi sürdürüyor, fırtınanın ortasında bir karaltıdan farksız. Elini kaldırıyor ve yanına gelmeleri için Bronco Gil ile Helmuth'a işaret ediyor. Adamlar tereddüt ediyorlar. Edgar ısrar ediyor.

"Ne istiyorsun, Edgar? Buraya gel!" diye bağırıyor Bronco Gil.

"Buldum!" diye karşılık veriyor Edgar Wilson.

"Neyi buldun?" diye haykırıyor Bronco Gil.

Bir şimşek çakınca Bronco Gil ile Helmuth yere çöküyorlar, Edgar Wilson ise korunmak için başını elleriyle örtüyor.

"Buldum!" diye tekrarlıyor Edgar Wilson.

"Edgar, kafana yıldırım düşecek! Gel buraya!" diye emrediyor Bronco Gil.

"Buldum!" diye bağırıyor Edgar Wilson ısrarla, eliyle aşağıları işaret ederek.

"Neyi buldun, Edgar?" diye soruyor Helmuth.

"Gelin bakın!" diyor Edgar Wilson.

Bronco Gil temkinli adımlarla, çizmeleri çamura bata çıka yürümeye başlıyor, bulduğu bastonumsu bir daldan destek alan Helmuth da onu takip ediyor. Gözlerini uçurumdan ayırmayan Edgar'a ulaşıyorlar.

"Ne var, Edgar?" diye bağırıyor Bronco Gil sinirle.

"Buldum," diye karşılık veriyor Edgar, aşağıyı işaret ederek.

Bronco Gil ve Helmuth aşağı bakınca Sinekler Nehri'nin kıyısında kamyonetle beraber yirmi iki ineğin uçurumun dibini boylamış olduğunu görüyorlar.

"Burada mahsur kalmamız bir alamet," diyor Edgar Wilson.

"İnekler uçurumdan atlamaz," diyor Bronco Gil.

"Nehirlerin suyu da bir günde tuzlanmaz," diye karşılık veriyor Edgar Wilson. "Mezbahaya sadece bir kilometre mesafedeyiz. İnekler buraya yürüyerek gelmiş."

"Ya da birileri getirmiş," diyor Helmuth.

Ani bir gök gürültüsü Edgar Wilson'u irkiltiyor ve ayağı kayıyor. Bronco Gil onun gömleğine yapışıyor, Helmuth da hemen yardıma koşuyor. Edgar kaymaya başlayınca Bronco Gil kemerindeki ipi kapıp Edgar Wilson'un beline sarıyor. Helmuth'un da yardımıyla Edgar Wilson'u çekmeye girişiyor. Zemin kaygan olduğundan çamurda bir süre debeleniyorlar ve sonunda Edgar'ı çekip kurtarmayı başarıyorlar. Nefeslerini toparlayıp ağacın altına gidiyorlar ve hiç konuşmadan yağmurun dinmesini bekliyorlar.

10

Akşama doğru mezbahaya bir kamyon dolusu sığır geliyor. Çevredeki fakirler bu kez hiç vakit kaybetmeden avluya doluşuyor. Çok zor bir gündü, neyse ki üretim hattı sorunsuzca işledi. O gün mecburen az sığır bayıltıldı ve işin en ağır kısmı sakatat işleme, işkembe temizleme ve kemik sıyırma bölümlerine kaldı. Mezbahaya döner dönmez Helmuth hemen gidip elektrikli testeresini gözden geçirdi, doğru şekilde kullanıldığını ve karkasların simetrik olarak kesildiğini görünce rahat bir nefes aldı.

Aslında sığır teslimatının sabaha doğru gelmesi bekleniyordu ama şoför başka bir mezbahaya götürmesi gereken bir yükü teslim alması gerekince yolunun uzadığını söylüyor. Önceden kaybolan ineklerin durduğu boş ağılın çiti birçok noktada hasarlı. Dolayısıyla yeni gelen otuz beş baş sığır, mezbahanın arka tarafındaki eski bir ahıra tıkılıyor. Tonho hasarlı çiti ihtiyar Emetério'nun yardımıyla onarmaya başlıyor ama onarım ancak ertesi sabaha tamamlanabilecek.

Bronco Gil ölü inek eti bekleyen aç kadın ve çocukları çiftesiyle havaya iki kez ateş ederek kovalıyor. Dış kapıyı arkalarından kilitliyor, düşen mezbaha tabelasını yerden alıp

tekrar asıyor, düzgün durduğuna kanaat getirene dek sağa sola çekiştirerek ayarlıyor. Ateşleyince namlusu ısınan çiftesini tekrar omzuna asıp çiftliğe dönüyor. Köpekleri de insanları da aynı yöntemle korkuttuğunu düşününce içi eziliyor. Tıpkı Edgar Wilson gibi Bronco Gil de, her ne kadar kendini çoğunlukla hayvanlara yakın görse de, derinlerde insanlara karşı saklı hisler besliyor.

"Bugün benimle beraber nöbet tutmanızı istiyorum." Bronco Gil parmağıyla Edgar Wilson ve Helmuth'u işaret ediyor. "Gözünüzü dört açacaksınız. O namussuzları yakalayacağız."

"İnsan niye inekleri uçurumdan atsın ki?" diye soruyor Edgar Wilson. "Hırsız olsalar hayvanları bir mezbahaya satarlardı."

"Ne bileyim, belki planları ters gitmiştir," diyor Bronco Gil. "Ama birinin hayvanları güderek oraya kadar götürdüğü kesin. Milo Efendi yarın sabah dönecek. O dönene kadar hırsızları yakalamak istiyorum."

Saat gece yarısını geçiyor. Üç adam ağılların çevresinde nöbet tutuyor. Ahşap ahırdan tek tük mölemeler geliyor. Sabaha kesilecek ineklere sadece su veriliyor; kesim öncesinde her sığıra uygulanan bir su diyeti bu.

Gece ilerledikçe yağmur çiselemeye başlıyor, hava biraz ferahlıyor ve vadiye tatlı bir rehavet çöküyor. Çirkin, üç adamla beraber nöbet tutuyor, arada sırada ağıllarla ahşap ahır arasında turluyor.

İneklerin düştüğü yere araçla ulaşmak imkânsız. Sudan ulaşmak da tehlikeli çünkü nehrin dibindeki kayalar teknenin altını paramparça edebilir. Nehir kıyısının o kısmı aslında uçurumun devamı sayılır, yani girenin çıkamayacağı dev bir çukurdan farksız.

Bronco Gil hiç konuşmadan, piposunu tüttürerek huzursuzca volta atıyor. Edgar Wilson ağıllardan birinin çitine yaslanmış, uykusu açılsın diye kupasındaki kahveyi yudumluyor. Helmuth sığırların arasında geziniyor, arada sırada yanlarından ayrılıp çiftliğe dışarıdan girilebilecek noktaları gözetliyor.

Çiseleme sakin ama ısrarcı bir yağmura dönüşünce Edgar Wilson guava ağacının altına sığınıyor, Helmuth da yanına geliyor. Bronco Gil ise yağmura rağmen ateşi sönmeyen piposu ağzında, yerinden ayrılmıyor.

Edgar Wilson konserve sığın etlerinin durduğu torbayı önceden guava ağacının altına bırakmış. Şimdi kütüğe oturuyor ve bir konserve açacağıyla tenekeyi açıyor. İki parmağını içine daldırıp bir parça et alıyor ve ağzına götürüyor. Etin ağır bir tadı olsa da Edgar hemen alışıyor. Ağzındaki lokmayı yutup dilini şaklatıyor. Helmuth da eti deniyor ama beğenmiyor. Şapkasını çıkarıp dizlerine koyuyor. Çiftesini oturdukları kütüğe dayıyor ve sırtını ağaca yaslıyor.

"Bizim yerli kafayı taktı," diyor Helmuth. "Dedikodulara bakılırsa elli küsur adam öldürmüş. Öldürdükten sonra kafa derilerini yüzüyormuş. Diyorlar ki yüzdüğü derileri güneşin altında birkaç gün kurutup biriktiriyormuş. Bence Bronco Gil hakkında anlatılanlar gerçekten ziyade efsane."

"Gözüne n'olmuş?" diye soruyor Edgar.

"Araba kazasında çıkmış. Sanırım artık biraz duruldu. Eskisi gibi azgın değil."

Çirkin'in yeni gelen ineklerin durduğu ahırda havladığı duyuluyor. Edgar Wilson ve Helmuth kalkıp ahıra koşuyorlar, havlamaları duyan Bronco Gil de önlerinden seğirtiyor. Başta sıradışı bir durum dikkatlerini çekmiyor, derken ahırın uzak ucundaki dar kapının açık olduğunu ve ineklerin bu kapıdan teker teker çıktığını, yağmurun altında, hiç acele

etmeden çiftliğin sınırına doğru yürüdüğünü görüyorlar. Edgar Wilson ve Helmuth, Bronco Gil'in hemen arkasında dikiliyor ve hayvanları izliyorlar.

"Onları güden biri var mı?" diye soruyor Helmuth alçak sesle.

Bronco Gil dürbünüyle etrafı inceliyor ve kimseyi görmediğini söylüyor. Helmuth uzanıp dürbünü alıyor.

"Nereye gidiyor olabilirler ki?" diye soruyor Helmuth, sığırları kimsenin gütmediğini kendi gözleriyle gördükten sonra.

"O taraftaki uçuruma gidiyorlar," diyor Edgar Wilson.

"Nereden biliyorsun?" diye soruyor Bronco Gil.

"Yerlerinde olsam ben de oraya giderdim."

Üç adam sığırların gayet sakin hareket ettiğini gözlemiyor ve hepsi ahırdan çıkınca arada mesafe bırakarak peşlerine düşüyorlar. En öndeki inek uçurumdan atlıyor, ikinci inek de onun peşinden. Bronco Gil onları durdurmak için ileri atılıyor ama bu dehşet dolu gösteriye seyirci kalmayı yeğleyen Edgar ile Helmuth onu durduruyorlar. Böylece ineklerin tamamı mölemeler eşliğinde peş peşe uçuruma atlıyor.

Adamlar uçurumun kıyısına gidip aşağı bakıyorlar ama hiçbir şey göremiyorlar. İneklerin toplu intiharını ancak sabahleyin, güneş doğduğunda görebilecekler.

"Yırtıcı hayvandan kaçıyorlardı," diyor Bronco Gil.

"Yırtıcı hayvan falan yoktu," diyor Helmuth aksi bir tavırla.

"Sen hâlâ anlamadın mı, Helmuth? Yırtıcı hayvanın kim olduğunu anlamadın mı?" diyor Bronco Gil, gözünü Helmuth'a dikerek.

Helmuth tekrar aşağı, uçurumun karanlığına bakıyor ve bu sorunun cevabını idrak ediyor.

"Sen ne dersin, Edgar?" diye soruyor Helmuth.

"Uçurum uçurumu çeker."

Edgar Wilson'un gözleri, sığırların gözlerinde her daim mevcut anlaşılmaz karanlığı yansıtıyor.

.

Lojmana dönüp yataklarına uzanıyorlar ama gözlerine uyku girmiyor. Gün doğduğunda neler göreceklerini merak ediyorlar. İlk kalkanlar onlar oluyor ve günün ilk ışıkları belirdiğinde uçurumun kıyısına gidiyorlar. İnek ölülerinin aşağıda bir yığın oluşturduğunu görüyorlar. Uzaktan Milo Efendi'nin kamyonetinin sesini duyuyorlar ve yanına gidip konuşmaya karar veriyorlar; gördüklerine inanmakta zorlansalar ve yaşananları hakkıyla aktarabileceklerine emin olamasalar da ofisin kapısını tıklatıp şapkaları ellerinde, tek sıra halinde içeri giriyorlar. Üçü de küçücük odaya sıkışmışken aynı anda hem düşünüp hem de nefes almak çok zor.

"Nasılsınız bakalım, her şey yolunda mı?" diye soruyor Milo Efendi, her zamankinden keyifli bir tavırla.

"Öncelikle, efendim, kayınvalidenizin ölümü dolayısıyla başsağlığı dilemek istiyoruz," diyor Bronco Gil.

"Eksik olmayın," diyor Milo Efendi gülümseyerek. "Karım çok üzgün ama ben biraz rahatladım. Çok para harcıyordum. Tüm bakım masraflarını ben üstlenmiştim. Belki artık eski kamyoneti bile yenileyebilirim."

Milo Efendi keyfini fazlaca belli ettiğini fark edince boğazını temizleyip toparlanıyor ve üzgün görünmeye çalışıyor.

"Bir olay oldu..." diyor Bronco Gil.

Milo Efendi'nin zoraki üzüntüsü hemen gerçeğe dönüşüyor ve kalbi küt küt atıyor.

"Efendim, nasıl anlatsam bilemiyorum..."

"Anlat be adam!" diye bağırıyor Milo Efendi.

Bronco Gil bir şeyler kekeliyor. Derin bir nefes alıyor.

"Son gelen inekler öldü," diyor Edgar Wilson.

"Tapira'nın inekleri mi? Ne demek öldü? Nerede, neden öldüler?" diye soruyor Milo Efendi, gözlerini dehşetle kocaman açarak.

"Uçurumdan atladılar," diyor Edgar Wilson.

"Ne? Sen ne diyorsun, Edgar?" diye bağırıyor Milo Efendi.

"Doğru söylüyor, Milo Efendi," diyor Helmuth. "Tapira'nın inekleri sabaha karşı uçurumdan atladılar."

"İnekler intihar etmez! Onları biz öldürürüz!" diye haykırıyor Milo Efendi.

Dört adam uçurumun kıyısına gidip aşağıdaki ölü hayvanlara bakıyorlar.

"Birer birer atladılar," diyor Helmuth.

"Hiçbir şey yapmadınız mı?" diye soruyor Milo Efendi, hüsran içinde.

"Elimizden bir şey gelmezdi," diyor Edgar Wilson.

"Onları durdurabilirdiniz, salaklar!" diye üsteliyor patron.

"Bir şey daha var, Milo Efendi," diyor Bronco Gil.

"Bir şey daha mı? Yetmedi mi yahu?" diye böğürüyor Milo Efendi.

"Dün kaybolan yirmi iki ineğimizi aramaya çıktık. Bir kilometre ötedeki bir uçurumun dibinde bulduk. Hepsi telef olmuş," diyor Bronco Gil.

Milo Efendi uçurumun kıyısından uzaklaşıyor. Ağır ağır yürümeye başlıyor ve birkaç adım sonra göğsünde güçlü bir çarpıntı hissediyor. Gözlerini ovuşturuyor, kirli mendiliyle boynunu ve yüzünü siliyor. Üç çalışanının ses çıkarmadan saygıyla beklediği birkaç dakikanın ardından onlara dönüp soruyor:

"Acaba Lübnan inekleriyle bir bağlantısı var mı?"

"Hiç sanmam, efendim," diye karşılık veriyor Bronco Gil.

"Zararımız büyük. Tapira'ya ne diyeceğim? Hayatımda böyle bir şey ne gördüm ne duydum."

"Bence çitlerimizi güçlendirmeli ve her ağıla iki nöbetçi dikmeliyiz," diyor Helmuth.

Milo Efendi sessizce başını sallayarak onaylıyor ve soruyor:

"Neden böyle bir şey oldu dersiniz?"

Adamlar başlarını olumsuz anlamda sallıyorlar. Milo Efendi artık işe dönebileceklerini belirtiyor. Bronco Gil'e dönüp olanları diğer işçilere anlatmasını, sonra da Vladimir'i arayıp inekleri kepçeyle kaldırtmasını, bu işin muhtemelen birkaç gün süreceğini söylüyor. Bu kez ineklerin düştüğü yere yaya olarak ya da araçla ulaşmak mümkün. Leşleri akbabalar üşüşmeden ve koku katlanılmaz hale gelmeden kaldırmak şart.

Edgar Wilson arkasından Milo Efendi'nin seslendiğini duyunca dönüyor.

"Sence ne oldu, Edgar?"

"İnekler intihar ettiler."

"Onlar hayvan, Edgar. İradeleri yok. İntihar nedir bilmezler."

"Bence artık bize benzediler."

Milo Efendi gözünü uzaklara, uçurumun ötesine dikiyor. Ufuk çizgisi kırmızıya bulanmış, güneş altın rengi huzmeler eşliğinde dağların ardından başını uzatmış. Milo Efendi'nin yüzündeki keder buharlaşıveriyor. Derin bir nefes alıyor ve kısa bir süreliğine de olsa içi huzurla doluyor. Bu kısacık huzur ânı ruhunu okşuyor.

11

Öğleden sonra Vladimir uçurumun kıyısında, ağzı bir karış açık aşağı bakıyor.

"Vay anasını!" İstavroz çıkarıyor. "İnekler seni işsiz bıraktı, Edgar."

"Milo Efendi çitleri güçlendirecek ve bu iş tamamlanana kadar yeni sığır teslimatı kabul etmeyecek."

Vladimir inek ölülerini toplamak için kepçesiyle oraya nasıl bir yoldan inebileceğini zihninde tasarlıyor. Leşlerin biraz ilerisinde bir grup insan görüyorlar. Sonra at arabalarıyla bir grup daha beliriyor.

"Akbabalardan önce üşüştüler," diyor Vladimir.

"Onları engellemek zor olacak," diyor Edgar Wilson.

"Acele edelim."

Edgar Wilson kepçeye tırmanıyor ve Vladimir'le beraber uçurumun dibine iniyor. Erkek, kadın ve çocuklardan oluşan yirmi küsur kişilik bir kalabalık baltalarla inekleri parçalıyor. Birkaç adam kepçenin yolunu kesiyor.

"Buraya giremezsiniz," diyor adamlardan biri.

"Bu sığırların sahibi var," diyor Vladimir. "Hepsini toplamam lazım."

"İnekler uçurumun tepesinden atladı. Dualarımız kabul oldu," diyor eli baltalı başka bir adam.

"Bu inekler Milo Efendi'nin sorumluluğunda," diyor Vladimir.

"Buraya giremezsiniz. Hepsini biz alacağız." Adam baltasını kaldırıyor.

Vladimir kepçenin motorunu kapıyor ve Edgar Wilson'la beraber araçtan iniyor. Leşlere yakından bakıyorlar. Birkaç metre ötelerine bir kamyonet yanaşıyor, kasasından inen bir grup kadın ve adam sığırlara doğru koşuyor.

"Toplamayı başaramayacağız," diyor Vladimir.

Milo Efendi ile Bronco Gil de yanlarına geliyor. Ortamın kızıştığını uzaktan görüp koşmuşlar.

"Polisi aradım," diyor Milo Efendi. "Gelip tutanak tutacaklar."

"Umarım bir an önce gelirler yoksa ortada delil kalmayacak," diyor Bronco Gil.

Çok geçmeden ölü sığırları kesip parçalayan, at arabalarına, kamyonetlere ve bisikletlere yükleyen insanların sayısı elli küsuru buluyor. Aracı olmayanlar kestikleri parçaları naylon ya da bez torbalara doldurup yerlerde sürükleyerek götürüyor.

Oturup izlemekten öte yapılabilecek bir şey yok. Akbabalar köpeklerin geride bırakacağı veya yerde unutulacak olan artıkları bekliyor.

Akşamüstüne doğru, geriye kan birikintilerine dalıp çıkarak bağırsak ya da deri artıklarını gagalayan akbabalardan başka kimse kalmadığında, iki polis memuru geliyor. İnek ölülerinin nerede olduğunu soruyorlar.

"Ölülerini görmeden tutanak tutamayız."

"Birileri gelip hepsini götürdü, leşleri yağmaladılar," diye itiraz ediyor Milo Efendi.

Akbabalar cırlayarak havada daireler çiziyor. Tutanak tutmakla görevli polis memuru yukarı bakıp şöyle diyor:

"Böyle güzel bir günde havada bu kadar çok akbaba olması hayra alamet değil. Kaç inek vardı?"

"Otuz beş," diye karşılık veriyor Bronco Gil.

"Tesadüfe bak!" diyor polis memuru gülümseyerek. "Yarın otuz beşinci evlilik yıldönümüm. Mangal yapacağız." Gırtlağındaki balgamı temizleyip yere tükürüyor. "Tutanağa bunu da yaz," diyor kendisine eşlik eden genç polis memuruna.

"Peki, memur bey, nasıl yapacağız o halde?" diye soruyor Milo Efendi.

"İnekler, daha doğrusu inek ölüleri ortada yoksa tutanak tutamam."

"Anlıyorum, efendim ama bana ait değildiler. Sahiplerine durumu açıklamam lazım," diye üsteliyor Milo Efendi, elinden geldiğince saygılı konuşmaya çabalayarak.

"Tutanağa ineklerin kaybolduğunu yazacağım," diyor polis.

"Daha biraz önce bir grup adam ve kadın inekleri parçalayıp etlerini yüklenerek buradan ayrıldı," diyor Milo Efendi. "Biraz soruşturmanız yeterli, memur bey. Bu insanların evlerine hiç bu kadar et girmemiştir."

"Böyle bir arama yapmaya gücümüz yetmez. Olaya tanık olan var mı? İnekler uçurumdan nasıl düştü?"

"Atladılar," diyor Helmuth.

Polis memuru bir an suskunlaşıyor. Başını kaldırıp uçurumun tepesine bakıyor. Akbabaların ilerisinde yere eğilip bir dal parçasıyla et kalıntılarını dürtüyor ve kan birikintilerine ayağıyla basıyor.

"Kendi kendilerine mi atladılar?" diye soruyor polis.

"Aynen öyle. Atlayıverdiler," diyor Helmuth.

"Eskiden bir kedim vardı, nehre atlamıştı. Niye böyle yaptığını çözememiştim. Kucağımdan kaçıp nehre atlamıştı. Onu kurtarmaya çalışmıştım ama bir timsah benden önce davranmıştı. Öldüğünü hatırladıkça hâlâ içim sızlar Kediler benim için o gün bitti."

Bir süre kimse sesini çıkarmıyor ve sadece akbabaların cırlamaları duyuluyor.

"Neyse, burada korkunç bir şeyler yaşandığı etrafa saçılan kandan belli. Sığırların kayıp uçurumdan düştüğünü söyleyebilir miyiz? Bence makul."

Adamlar aralarında bakışıyor. Polis memurunun önerisine katılmakta tereddüt ediyorlar.

"Bakın," diyor polis memuru, "ineklerin canları öyle istedi diye uçurumdan atladığını söylersem çok tuhaf tınlar, değil mi? Kaza sonucu öldüklerini, sonra da ölülerinin çalındığını yazmak daha mantıklı. Etrafa saçılan kanı da kazaya ve yağmalamaya delil gösteririm, ne dersiniz? Elimden en fazla bu gelir."

Milo Efendi başını hüsran ve kederle öne eğerek polis memurunun önerisini kabul ediyor. Yaşananlara mantıklı bir açıklama getirmek zaten mümkün değil; herkesin kendisiyle dalga geçmesini de istemiyor. Her halükârda mezbahası zarar edecek, müşterilerin güvenini tekrar kazanması aylar sürecek. Ölü sığırlarıysa kendi sürüsünden karşılayacak; Tapira'nın bu teklifi kabul edeceğini ümit ediyor çünkü böylece hiçbir zarar etmeyecek.

Polis memuru artık gitmesi gerektiğini söylüyor ve genç memurla beraber yanlarından ayrılıyor.

"Bence bize inanmadı," diyor Bronco Gil.

"Uydurduğu hikâye beni hiç ikna etmedi," diyor Helmuth.

"Beni de," diyerek ona hak veriyor Edgar Wilson.

"Herkese anlatacağımız hikâye bu, ineklerin kazayla düştüğünü söyleyeceğiz," diyor Milo Efendi.

"Peki ya Sinekler Nehri'nin kıyısına düşen diğer sürü?" diye soruyor Edgar Wilson.

"Onlar için de aynı hikâyeyi anlatacağız," diyor Milo Efendi.

"İnsanlar inanacak mı ki?" diye soruyor Bronco Gil.

"Hiç bilmiyorum, Bronco. Ama başka ne diyebiliriz ki? Sığırların lanetli olduğunu mu söyleyeceğiz?" diyor Milo Efendi. "Böyle diyerek konuyu geçiştireceğiz."

"Régis Leitão'nun çiftliği kapanmış," diyor Edgar Wilson. "Tası tarağı toplayıp gitmişler."

"Birçok kez yağmalandıklarını duydum," diyor Milo Efendi.

"Belki onların yağmalanma hikâyesi de uçurumdan kazayla düşen ineklerin hikâyesi gibidir," diyor Edgar Wilson.

Milo Efendi dönüp ona bakıyor ve içine tuhaf bir his doğuyor; Edgar Wilson'un bir şeyler bildiğini ama söylemediğini düşünüyor. Belki onun da sığırlar gibi yeryüzünün manyetik alanını hissedebildiğini düşünüyor.

"Acaba her şey normale dönecek mi?" diye homurdanıyor Bronco Gil.

"Umarım döner," diyor Milo Efendi endişeyle.

Mezbahaya dönüyorlar. Gördüklerini diğer işçilerle paylaşmaya çekiniyor, olayın bir kaza olduğunu söylemekle yetiniyorlar.

Ertesi sabah, işe başlamadan önce Edgar Wilson otlaklardaki ineklerin her zamanki ritimlerinin değişmediğini, hepsinin yüzleri kuzeye dönük otladığını, sinekleri kovmak için kuyruk sallayıp durduklarını görüyor.

Her zamanki gibi mezbahada kan gövdeyi götürüyor. Birkaç ay içinde üretim daha da artacak çünkü mezbahaya yakın bir yerde yeni bir hamburger köftesi ve et işleme tesisi

inşa ediliyor. Böylece Milo Efendi nihayet yeni bir kamyonet satın alabilecek, ayrıca lojmanın bir fırtınada kısmen uçan çatısını da tamir ettirecek ve işçileri açıkta yatmaktan kurtaracak.

Yeni bir bayıltma görevlisinin işe alınmasıyla Edgar Wilson'un haç ve kireç rutini de son buluyor. Domuz çiftliğinde eleman arandığını duyduğundan beri mezbahadan ayrılmak için fırsat kolluyordu. Böylece sığırlarla geçirdiği günler sona eriyor.

İneklerin toplu intiharına asla açıklama getirilemeyecek. Belki de bölgedeki açlık çeken, bilhassa da et yiyemeyen insanların yakarışlarına kulak veren Tanrı'nın takdiriydi bu. Nasıl Kutsal Kitap'ta çöldeki hacıların tepesine bıldırcın yağdıysa, başka çorak topraklardaki insanların duaları da inek yağarak gerçekleşti: Gökten et yağdı; ölümden yaşam doğdu.

Edgar eşyalarını toparlıyor ve son ödemesini almak üzere Milo Efendi'nin ofisine uğruyor. Patronun elini sıkıyor, kendisine iş verdiği ve çalıştığı süre boyunca güvenini eksik etmediği için teşekkür ediyor. Milo Efendi'nin göğsü sıkışıyor. Mezbahanın en iyi çalışanı Edgar. Eksikliğini çok hissedecek.

Edgar Wilson kepini başına geçiriyor ve mezbahaya işçi getirip götüren kamyona biniyor.

"Nereye gidiyorsun, abi?" diye soruyor şoför, kamyonu çiftliğin dış kapısına yöneltirken.

"Batıya gidiyorum, bir domuz çiftliğinde iş buldum."

Şoför başıyla onaylıyor. Kısa süre önce söken şafak beraberinde serin bir esinti ve ıslak çimen kokusu getiriyor.

"Burada çalışmaktan bıktın mı?"

"Bıktım ya."

"Kamyonumu satın alıp nakliyat işine girmeden önce ben de sığır keserdim. Berbat bir iş. Üç kuruş kazanmak için değmez."

Edgar Wilson izin isteyip bir sigara yakıyor. Paketi uzatınca şoför de bir sigara alıp kulağının arkasına sıkıştırıyor.

"Üstüm hep kan içindeydi," diyor şoför. "Hep leş gibi kokuyordum. Karım eve geldiğimi kokumdan anlıyordu." Gevrek bir kahkaha atıyor. Bir süre düşüncelere dalıp iç geçirdikten sonra konuşmayı sürdürüyor: "İğrenç bir işti."

Biraz ilerledikten sonra önlerine şükran yürüyüşü yapan bir kilise alayı çıkıyor. Hız kesip erkek, kadın ve çocukların arasından geçiyorlar. Edgar Wilson alaydakilerden bazılarını uçurumun dibindeki ölü ineklerin yağmalandığı günden hatırlıyor.

"Neye şükrettiklerini anlamıyorum," diyor şoför. "Sefalet içindeler. Burası resmen bir çöl."

"Belki de bu sefer şükredecekleri bir şey olmuştur," diyor Edgar Wilson.

Alayın ortasından geçtikten sonra şoför gazı köklüyor. İnşaat halindeki yeni hamburger köftesi ve et işleme tesisinin yanından geçiyorlar.

"Bir fabrikamız daha olacak," diyor şoför bıkkın bir ifadeyle. "Bu epey büyük bir fabrika."

"Buralarda iş çok olacak," diyor Edgar Wilson.

"Aynen öyle, abi. Boşuna dememişler: İnek olan yerde kasap bulmak kolay."

"İneği yemeye hazır insan bulmak da kolay," diyor Edgar Wilson.

Şoför gülümsüyor ve kulağının arkasındaki sigarayı çekip alıyor. Edgar Wilson kibrit çakıp adamın sigarasını yakıyor. Adam teşekkür ediyor.

"Yemeye hazır insan çok. Ama öldürmeye yanaşan az. Bunu sadece senin benim gibi insanlar yapabilir, abi. Sadece bizim gibiler..."

Parıldayan güneş arada sırada şoförün gözünü kamaştırıyor ve adam direksiyon sallarken gözlerini kısıyor. Kavurucu bir sıcak var. Akşam olduğunda Edgar Wilson yeni işyerine ulaşmış olacak, domuzları görecek ve homurtularını duyacak. Yırtıcılık günlerinin sona ermediğini biliyor; geçimini yine kan dökerek sağlayacak. Bildiği tek iş bu. Belki bir gün temiz bir iş bulur. Ama şimdilik domuz keserek hayatına devam edecek; domuzlar pis hayvanlar olduğundan onları kesmek ahlaki açıdan uygun, en azından kendisi böyle düşünüyor. Bu işi yapması için önünde hiçbir engel yok çünkü onun gibi öldürmeye hazır adamların sayısı az. Yiyenlerin sayısıysa çok ve asla doymuyorlar. Öldürenler de yiyenler de kana susamış insanlar. Kimse masum değil.

Son Not

Medeniyet insanın gözünü daha fazla kana bürüdürmemiş olsa da onu bir sapkına, kana evvelkinden de fazla susamış bir canavara dönüştürdü... Günümüzde kan dökmeyi iğrenç bir davranış saysak da bu iğrençliğe eskisinden de çok teslim oluyoruz.

Fyodor Dostoyevski, *Yeraltından Notlar*

Republic of Consciousness Ödülü

Cercador Ödülü

English PEN Çeviri Ödülü

"Bu kısa ve şoke edici kitap, her sayfada yepyeni bir sürpriz sunuyor."
THE GUARDIAN

Kanla beslenen bir nehir, medeniyetten uzak bir mezbaha, elinde balyozla bekleyen bir adam: Edgar Wilson. Bayıltacağı her sığırın alnına kireçten haç çizip, onlara huzurlu bir son vermek niyetinde. Vahşetten keyif alan biri değil o; şiddeti merhametle örten, başkalarının yiyeceği etin günahını her gün üstlenen bir işçi.

Ancak bu rutini paramparça olmak üzere. Sığırların kendilerini duvarlara vurması ve uçurumdan atlamalarıyla başlıyor her şey. Ustabaşı Bronco Gil tel örgülerin ardında bir yırtıcı arayadursun, Edgar'ın şüpheleri farklı. Zira burada, hem hayvanları hem de insanları deliliğe sürükleyen başka şeyler olmalı.

Brezilya edebiyatının sarsıcı kalemi Ana Paula Maia, *Sığırlar ve İnsanlar* ile dehşetin sıradanlaştığı bir arafın ortasına bırakıyor okuru. Hayvanlar çıldırıyor, insanlar ölüyor; ha kazara ha kasten. Ve insanla hayvan arasındaki sınırlar silinirken kimse masum kalamıyor bu hikâyede. Hiç kimse. Hatta sen bile.

200.00₺

9 786259 264264
@tersinekitap